

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์
Mae Fah Luang Foundation under Royal Patronage

รายงานประจำปี

2563

สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี หรือ สมเด็จพระเจ้า
ทรงก่อตั้ง มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์
โดยพระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ 100,000 บาท เมื่อวันที่ 29 เมษายน 2515
เพื่อแก้ปัญหา "เจ็บ จน ไม่รู้" ของประชาชน

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้
สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
เป็นนายกรัฐมนตรีมหัศจรรย์ เมื่อปี 2539 จนถึงปัจจุบัน
พระองค์ยังคงทรงงานสืบทอดพระราชปณิธานของสมเด็จพระย่าอย่างต่อเนื่อง
เพื่อสร้างประโยชน์ให้กับประชาชนและสร้างแรงบันดาลใจให้คนรุ่นใหม่
เป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม

สารจากประธานกรรมการ

ปี 2563 เป็นปีแห่งการทดสอบความสามารถในการปรับตัวของมนุษย์อย่างแท้จริง การระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ซึ่งเริ่มจากเมืองอู่ฮั่น มณฑลหูเป่ย์ ประเทศจีนนั้น แพร่กระจายกลายเป็นการระบาดทั่วโลก ส่งผลกระทบอันยิ่งใหญ่ที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อนในรอบ 100 ปีที่ผ่านมา ทำให้มนุษย์ขาดการปฏิสัมพันธ์ การเดินทางถูกตัดขาด กิจกรรมหยุดชะงัก หลายธุรกิจต้องเผชิญปัญหาใหญ่ที่ส่งผลกระทบโดยตรงต่อประชาชนที่หาเช้ากินค่ำทุกหัวระแหง เราเห็นคนทำงานในเมืองเดินทางกลับบ้านที่ชนบท และได้เรียนรู้ว่าวิถีชีวิตที่เก็บกินได้สามารถลดความเสี่ยงและประทั้งความอยู่รอดได้

สิ่งนี้ทำให้ผมคิดถึงพระราชกระแสรับสั่งของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ความว่า "...วิถีทางดำเนินของบ้านเมืองและประชาชนโดยทั่วไปมีความเปลี่ยนแปลงมาตลอด เนื่องมาจากความวิปริตผันแปรของวิถีแห่งเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และอื่นๆ ของโลก ยากยิ่งที่เราจะหลีกเลี่ยงให้พ้นได้ จึงต้องระมัดระวัง ประคับประคองตัวเรามากขึ้น โดยเฉพาะในเรื่องการเป็นอยู่โดยประหยัด เพื่อที่จะอยู่ให้รอดและก้าวหน้าต่อไปได้โดยสวัสดิ์..." และพระราชดำรัสของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ความว่า "...ให้รู้จักใช้ลาภยศ สิ่งสมมติที่มีอยู่ตามสถานะ จังหวะชีวิตในแต่ละช่วง ช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นทุกข์..."

ในเวลาปกติ เราอาจจะคิดถึงพระราชกระแสรับสั่งเหล่านี้น้อย หรืออาจจะไม่ตระหนักว่าพระราชกระแสรับสั่งนี้สอดคล้องกับเวลาและความเจริญในปัจจุบันเพียงใด แต่ในช่วงเวลาวิกฤตเช่นนี้ เราเห็นแล้วว่า ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ทั้งสองพระองค์ทรงเน้นย้ำอยู่เสมอ นั้นเป็นสัจธรรมที่ใช้ได้ทุกยุคทุกสมัย

เราควรเปลี่ยนวิกฤตนี้เป็นโอกาสในการสร้างฐานรากของประเทศให้มั่นคง ด้วยการพัฒนาปัจจัยพื้นฐาน สร้างความเจริญให้กระจายไม่กระจุก และน้อมนำปรัชญาการพัฒนาที่เน้นประชาชนเป็นศูนย์กลางให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม โดยเริ่มจากน้ำหรือระบบชลประทาน มุ่งเน้นการทำให้เล็ก ด้วยแรงงานท้องถิ่น สร้างความเป็นเจ้าของ ถ่ายทอดองค์ความรู้สู่ชุมชน เพื่อประชาชนจะได้ดูแลรักษาได้โดยพึ่งพาภาครัฐให้น้อยลง เน้นการพัฒนาสร้างธุรกิจขนาดเล็ก และสิ่งที่ขาดไม่ได้ คือ การรักษาสมดุลระหว่างการใช้และการอนุรักษ์ทรัพยากร เพราะแม้ปัญหาโควิด-19 จะหมดไป มนุษย์ก็ยังคงเผชิญการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศ (Climate Change) ที่น่ากลัวกว่าหลายเท่าตัว

สิ่งที่เกิดขึ้นในปี 2563 ย้ำเตือนให้เราทุกคนตระหนักว่าการเติบโตของทุนนิยมที่คำนึงถึงความก้าวหน้าโดยไม่คำนึงถึงความสมดุลทางสังคม และสิ่งแวดล้อมนั้นไม่ใช่วิถีที่ยั่งยืน ทั้งยังตอกย้ำให้มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์เชื่อมั่นยิ่งกว่าเดิมว่า ภารกิจขององค์กรในการสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมตามแนวพระราชดำริสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีเป็นคำตอบที่ถูกต้องและมีความเร่งด่วนยิ่งกว่าที่เคยมา

หม่อมราชวงศ์ศศิศักดิ์ ดิศกุล
ประธานกรรมการ
มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์

สารจากเลขานุการ

วิกฤตการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่เริ่มขึ้นตั้งแต่เดือนมกราคม 2563 ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมอย่างทันทีทันใด และยังทวีความรุนแรงขึ้นสืบเนื่องจากปัญหาเชิงโครงสร้างที่ซ่อนเร้นในสังคมไทยมายาวนาน อาทิ การกระจุกตัวในสังคมเมือง ความเหลื่อมล้ำทางรายได้ การพึ่งพิงรายได้จากต่างชาติมากเกินไป เป็นต้น บ่งบอกถึงความจำเป็นอย่างยิ่งยวดในการสร้างความแข็งแกร่งให้ภาคกลไกกรรม อันเป็นรากฐานและต้นทุนอันล้ำค่าของประเทศไทย

เป้าหมายในการดำเนินงานเสมอมาของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์ คือ การพัฒนาศักยภาพคนและสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนในชนบท เพื่อให้เขาช่วยเหลือตัวเองได้ พร้อมรับความเปลี่ยนแปลงตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงที่มีหลักสำคัญ คือ “ความพอประมาณ” “ความมีเหตุมีผล” และ “มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว” ซึ่งถือเป็นการป้องกันปัญหาที่ต้นเหตุ ด้วยเราไม่สามารถสกัดกั้นภัยพิบัติได้ตลอดเวลา

ในช่วงวิกฤตโควิด-19 ชุมชนดอยตุงรวม 29 หมู่บ้านในพื้นที่โครงการพัฒนาดอยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ แสดงความเข้มแข็งในการกำหนดระเบียบการคัดกรองเชื้อโควิด-19 ของแต่ละหมู่บ้าน โดยเฉพาะหลายแห่งที่มีพรมแดนติดกับประเทศเมียนมาก็มีการขอความร่วมมือและบังคับใช้มาตรการเข้มงวดสอดคล้องกับนโยบายรัฐและจังหวัด ส่งผลให้ตลอดปี 2563 คนดอยตุงที่อยู่ในพื้นที่ 6,287 คนไม่มีผู้ติดเชื้อโควิด-19 เลยแม้แต่คนเดียว

ส่วนโครงการพัฒนาทางเลือกเพื่อชีวิตความเป็นอยู่ที่ยั่งยืนไทย-เมียนมาที่มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์ดำเนินงานอยู่ในรัฐฉาน ประเทศเมียนมาตั้งแต่ปี 2561 เป็นต้นมา การจำกัดการเดินทางในปีที่ผ่านมาทำให้เจ้าหน้าที่ของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์ในประเทศไทยไม่สามารถเดินทางไปติดตามความคืบหน้าในการดำเนินงานได้ จึงแนะแนวทางและให้คำปรึกษาทางออนไลน์ โดยเจ้าหน้าที่ชาวเมียนมาสามารถดำเนินงานร่วมกับชุมชนในพื้นที่ได้เอง เป็นเจ้าของการพัฒนาอย่างแท้จริง

ตัวอย่างข้างต้นที่ทั้งสองชุมชนปรับตัวเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะหน้าถือเป็นความสำเร็จประการหนึ่งของชุมชนที่เข้มแข็ง พึ่งพาตนเองได้ หลังจากวิกฤตินี้ผ่านพ้นไปแล้ว มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์ยังคงร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการต่อยอดการพัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้ชุมชนอย่างต่อเนื่อง และเชื่อว่ากลไกกรรมเป็นฐานขั้นแรกที่จะนำพาสังคมไทยไปสู่การพึ่งพาตนเองและความยั่งยืนอย่างแท้จริง ดังพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2517 ความว่า “การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น ต้องสร้างพื้นฐาน คือความพอมี พอกิน พอใช้ของประชาชนส่วนใหญ่เป็นเบื้องต้นก่อน...เมื่อได้พื้นฐานมั่นคงพร้อมพอควรและปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยสร้างค่อยเสริมความเจริญและฐานะเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้นโดยลำดับต่อไป”

ท่านผู้หญิงกษิตากร วัชรวัชระ
เลขานุการ
มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์

คณะกรรมการ และคณะที่ปรึกษา มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์

คณะกรรมการ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง

1. หม่อมราชวงศ์ดิศนัดดา ดิศกุล
ประธานกรรมการ
2. ท่านผู้หญิงบุตรี วีระไวทยะ
กรรมการและเลขาธิการ
3. นายบรรยง พงษ์พานิช
กรรมการและทรัพย์สิน
4. นางสาวภาวา เนียมลอย
กรรมการและเลขานุการ
5. คุณหญิงพวงร้อย ดิศกุล ณ อยุธยา
กรรมการ
6. นายนคร พงศ์น้อย
กรรมการ
7. หม่อมหลวงดิศปนัดดา ดิศกุล
กรรมการ
8. นายจิทัศ ศรสงคราม
กรรมการ
9. นายวิโรจน์ สันติประภพ
กรรมการ
10. นายฐานันท์ สิริวัฒนภักดี
กรรมการ
11. นายมนูญ สรรค์คุณากร
กรรมการ
12. นางกุลภัทรา ลิโรดม
กรรมการ
13. นายพิพัฒพงศ์ อิศรเสนา ณ อยุธยา
กรรมการ
14. นางสาวบุญณี รัชไชยบุญ
กรรมการ

คณะที่ปรึกษามูลนิธิแม่ฟ้าหลวง

1. นายอภิลาศ ใสถานนท์
2. นายเชียวชาญ เคียงศิริ
3. นายฤกษ์ ศยามานนท์
4. นายสุเมธ ดันติเวชกุล
5. พลเอกแบ่ง มาลากุล ณ อยุธยา
6. นางปัทมา เพชรเรียง

คณะที่ปรึกษาประธานกรรมการ

1. Mr. Alessandro Calvani
2. นายรอม ธีรฤพฤกษ์
3. นายบุญชอบ สุทธมนัสสงฆ์

คณะที่ปรึกษาคณะกรรมการบริหาร

1. นางสาวต๋องใจ ธนะชานันท์
2. นายอภิราม จันทรเสน

วิสัยทัศน์

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์
มุ่งพัฒนาชุมชน สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม
ตามหลักการทรงงานของสมเด็จพระย่า
เพื่อสร้างความสุข ความยั่งยืน และความมั่นคง

พันธกิจ

ผลักดันให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนทางเศรษฐกิจ
สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ด้วยการปฏิบัติการพัฒนา
การบูรณาการความร่วมมือ การให้คำปรึกษา การฝึกอบรม
และส่งเสริมให้การพัฒนาตามตำราแม่ฟ้าหลวง
เป็นแนวทางพัฒนากระแสหลักของประเทศไทย

เส้นทางแม่ฟ้าหลวง

2515

2515

- สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีทรงก่อตั้ง “มูลนิธิส่งเสริมผลผลิตชาวเขาไทย ในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี”

2516

- เปิดร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาชาวไทยภูเขาแห่งแรก ที่จังหวัดเชียงใหม่

2517

- จัดโครงการอบรมเยาวชนชาวไทยภูเขาในถิ่นห่างไกลให้มีโอกาสเข้ารับการศึกษานในโรงเรียนที่จังหวัดเชียงราย และเรียนรู้การใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่น ช่วยเหลือเกื้อกูลกันและสร้างผู้นำชุมชนจากการพักอาศัยร่วมกัน ณ ไร่แม่ฟ้าหลวง ตำบลรอบเวียง อำเภอเมืองเชียงราย

2528

2528

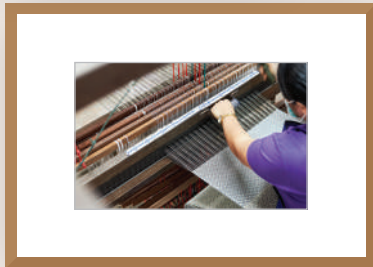
- มูลนิธิส่งเสริมผลผลิตชาวเขาไทยฯ เปลี่ยนชื่อเป็น “มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี”

2530

- สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีเสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรพื้นที่บริเวณหน่วยอนุรักษ์ต้นน้ำ 31 ดอยสูง เพื่อสร้างที่ประทับและพื้นที่ทรงงาน โดยมีพระราชดำรัสว่า “ฉันจะปลูกป่าบนดอยสูง” จึงเป็นจุดเริ่มต้นของโครงการพัฒนาดอยสูง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ และพระตำหนักดอยตุง

2531

- รัฐบาลเริ่มโครงการปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติ 9,900 ไร่ เนื่องในวโรกาสที่สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี เจริญพระชนมายุครบ 90 พรรษา

2532

2533

2535

2536

2532

- ก่อตั้งบริษัท นวดี จำกัด เพื่อปลูกป่าเศรษฐกิจในพื้นที่โครงการพัฒนาดอยตุงฯ เนื่องในวโรกาสสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีเจริญพระชนมายุครบ 90 พรรษา โดยมีผู้ถือหุ้น 6 บริษัท ได้แก่ สำนักงานทรัพย์สินพระมหากษัตริย์ บริษัท มิตรชัยเอนด์คัมปนี (ไทยแลนด์) จำกัด ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ธนาคารเอเซีย จำกัด (มหาชน) บริษัท เอื้อชูเกียรติ จำกัด และธนาคารซูมิโตโม มิตรชัย แบงกิ้ง คอร์ปอเรชั่น โดยผู้ถือหุ้นไม่รับเงินต้นคืน และให้นำกำไรไปใช้ในการพัฒนาสังคมและชุมชนต่อไป จึงเป็นการดำเนินงานธุรกิจเพื่อสังคมเต็มรูปแบบแห่งแรกของประเทศไทย

2533

- ก่อตั้ง “ศูนย์ส่งเสริมอาชีพหัตถกรรมเพื่อฝึกอบรมการทอผ้าและเย็บผ้า” ปัจจุบันใช้ชื่อว่า “ศูนย์ผลิตและจำหน่ายงานมือ” โดยเปิดร้านจำหน่ายสินค้าแห่งแรกที่โครงการพัฒนาดอยตุงฯ ปัจจุบันคือร้าน “ดอยตุงไลฟ์สไตล์”

2535

- สร้าง “สวนรุกขชาติแม่ฟ้าหลวง (ดอยช้างมูบ)” เพื่อรวบรวมและอนุรักษ์พันธุ์ไม้หายาก อาทิ กุหลาบพันปี กล้วยไม้พื้นเมือง และสร้างงานให้ชุมชนในพื้นที่แนวตะเข็บชายแดนไทย-เมียนมา ซึ่งเคยเป็นเส้นทางลำเลียงยาเสพติด
- ก่อตั้งศูนย์บำบัดยาเสพติดที่บ้านผาหมี เพื่อให้ผู้ติดยาประมาณ 500 คน กลับคืนสู่สังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรีและมีทางเลือกในการประกอบอาชีพที่สุจริตและมั่นคง

2536

- พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เสด็จพระราชดำเนินมายังสวนรุกขชาติแม่ฟ้าหลวง (ดอยช้างมูบ) โดยพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้พระราชทานชื่อจุดชมวิวที่สูงที่สุดของเทือกเขานางนอนว่า “สิริแลเมียนมา”

2537

2537

- สร้างโรงคั่วกาแฟและโรงงานแปรรูปแมคคาเดเมีย เพื่อต่อยอดการปลูกป่าเศรษฐกิจให้ยั่งยืน

2538

- เปิดร้านค้าเฟออยตุงแห่งแรกที่โครงการพัฒนาออยตุงฯ จังหวัดเชียงราย

2539

- หลังจากสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีสวรรคต พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร มีพระมหากรุณาธิคุณรับมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ไว้ในพระบรมราชูปถัมภ์ และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเป็นนายกิตติมศักดิ์จนปัจจุบัน

2541

- เริ่มการพัฒนาการศึกษาที่โรงเรียนบ้านข่าแห่งพัฒนาในพื้นที่โครงการพัฒนาออยตุงฯ โดยใช้การเรียนการสอนแบบทฤษฎีสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Constructionism)

2541

2543

- องค์การเพื่อการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) เฉลิมพระเกียรติยกย่องสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีให้เป็น “บุคคลสำคัญของโลก”
- โครงการพัฒนาออยตุงฯ มีรายได้เลี้ยงตนเองจากการทำธุรกิจเพื่อสังคมภายใต้แบรนด์ออยตุง ที่ประกอบด้วย 5 หน่วยธุรกิจ ได้แก่ หัตถกรรม อาหารแปรรูป เกษตร คาเฟ่ และท่องเที่ยว

2545

- เริ่มโครงการ “ออยตุง 2” (2545-2547) ที่หมู่บ้านหอยง่า ภูชี้สูง จังหวัดเลย เป็นโครงการแรกของโครงการขยายผลต่างประเทศ
- สำนักงานยาเสพติดแห่งสหประชาชาติและอาชญากรรม (UNODC) มอบป้ายติดสินค้าที่มีตราสัญลักษณ์ UNODC และข้อความรับรองว่า “รายได้จากการขายผลิตภัณฑ์นี้มีส่วนสนับสนุนให้โลกปลอดจากยาเสพติด”
- หม่อมราชวงศ์ดิศนัดดา ดิศกุล เลขาธิการมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ (ตำแหน่งในขณะนั้น) ได้รับเลือกให้เป็นสมาชิกคณะกรรมการอำนวยการ สำนักงานยาเสพติดแห่งสหประชาชาติและอาชญากรรม (UNODC) ในการประเมินการพัฒนาทางเลือก (UNODC Steering Committee on Thematic Evaluation on Alternative Development)

2546

2548

2549

2551

2546

- นำการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอรี (Montessori) มาใช้ที่โรงเรียนบ้านเขาแห้งพัฒนา ในพื้นที่โครงการพัฒนาดอยตุงฯ สำหรับการศึกษาช่วงปฐมวัย เพื่อพัฒนาให้เด็กเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ เตรียมความพร้อมพื้นฐาน และปลูกฝังอุปนิสัยการเรียนรู้
- ร่วมมือกับมูลนิธิ Japan International Friendship and Welfare Foundation (JIFF) ตั้งศูนย์ฝึกอบรมทางการแพทย์เพื่อพัฒนาทักษะให้บุคลากรแพทย์ พร้อมสนับสนุนด้านอุปกรณ์ทางการแพทย์แก่ประเทศสมาชิกอนุภาครวมกลุ่มแม่น้ำโขง 4 ประเทศ ได้แก่ ลาว เมียนมา เวียดนาม และไทย

2548

- พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว (ขณะทรงดำรงพระอิสริยยศที่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร) ทรงเป็นประธานในพิธีเปิด “หอผืน อุทยานสามเหลี่ยมทองคำ”
- ร่วมกับมูลนิธิสยามกัมมาจล ดำเนินโครงการปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติ (ปลูกป่าแก๊จน) ที่บ้านปางมะหัน ตำบลเทอดไทย อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย โดยใช้หลักการปลูกป่าแบบปลูกเสริม

2549

- เริ่มโครงการ “ดอยตุง 3” (2549-2555) ที่จังหวัดบัลคห์ สาธารณรัฐอิสลามอัฟกานิสถาน
- เริ่มโครงการ “ดอยตุง 4” (2549-2553) ที่จังหวัดอาจะห์ สาธารณรัฐอินโดนีเซีย
- ร่วมกับมูลนิธิขยายพัฒนาขยายพื้นที่ปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติไปยังบ้านปุ่นะ ตำบลเทอดไทย อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย โดยใช้หลักการปลูกป่าแบบไม่ปลูก
- กาแฟดอยตุงได้รับการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indication) จากกรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์

2551

- ผลักดันให้แนวทางการพัฒนาทางเลือกในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืนของประเทศไทยอยู่ในมติของคณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติที่ 2008/16

2552

2554

2555

2556

2552

- หม่อมราชวงศ์ดิศนัดดา ดิศกุล เลขาธิการมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ (ตำแหน่งในขณะนั้น) ได้รับเลือกจาก Schwab Foundation for Social Entrepreneurship ให้เป็นหนึ่งในผู้ประกอบการเพื่อสังคมดีเด่นสำหรับภาคพื้นเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ประจำปี 2552
- ร่วมกับมูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ เริ่มโครงการบูรณาการแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่จังหวัดน่าน ตามแนวพระราชดำริ (2552-2556) ครอบคลุม 21 หมู่บ้าน 3 อำเภอ ในจังหวัดน่าน ได้แก่ อำเภอท่าวังผา อำเภอสองแคว และอำเภอเฉลิมพระเกียรติ

2554

- เริ่มโครงการ “ดอยตุง 5” (2554-2560) ที่อำเภอเยนนั้นของภาคเมกะย สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา
- เริ่ม “โครงการกล้า...ดี”: พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ประสบภัยอย่างยั่งยืน” ในพื้นที่ 13 จังหวัด ได้แก่ พิษณุโลก พิจิตร นครสวรรค์ อุทัยธานี ชัยนาท ลพบุรี สิงห์บุรี อ่างทอง พระนครศรีอยุธยา นครปฐม นครนายก ปทุมธานี และนนทบุรี เพื่อฟื้นฟูอาชีพให้เกษตรกรหลังน้ำลดจากเหตุการณ์น้ำท่วมใหญ่ในภาคกลางของประเทศ

2555

- เริ่มโครงการ “ดอยตุง 6” (2555-2560) ที่จังหวัดท่าขี้เหล็ก และจังหวัดเมืองสาต รัฐฉาน สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา
- สมัชชาใหญ่สหประชาชาติรับ “แนวปฏิบัติสากลว่าด้วยการพัฒนาทางเลือก” ซึ่งเริ่มต้นจากการประชุม ICAD ที่โครงการพัฒนาดอยตุงฯ ในปี 2554 ว่าเป็นแนวทางการดำเนินโครงการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาและตอบโจทย์ความต้องการของชุมชนได้อย่างแท้จริงและยั่งยืน

2556

- เริ่ม “โครงการปลูกป่า สร้างคน บนวิถีพอเพียง รักษาต้นน้ำบรรเทาอุทกภัย จังหวัดน่าน” (2556-2560) ครอบคลุมพื้นที่ 250,000 ไร่ เพื่อต่อยอดการ “ปลูกคน” ที่เริ่มดำเนินโครงการตั้งแต่ พ.ศ. 2552
- ดำเนินโครงการของสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (The United Nations High Commissioner for Refugees: UNHCR) ในการสำรวจข้อมูลผู้พลัดถิ่นในพื้นที่พักพิงชั่วคราว 9 แห่งตลอดแนวชายแดนไทย-เมียนมา ครอบคลุมผู้พลัดถิ่น 130,000 คน เพื่อให้ทราบข้อมูลประชากรปัจจุบันและความต้องการในการดำรงชีวิตในอนาคต

2557

2557

- มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้รับรางวัลนิกเคอิเอเชีย (Nikkei Asia) จากหนังสือพิมพ์และสำนักข่าวนิกเคอิของประเทศญี่ปุ่น ในฐานะองค์กรยอดเยี่ยมของเอเชียด้านการพัฒนาชุมชนและวัฒนธรรม

2558

- สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีรับสั่งในการประชุมคณะกรรมการมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ให้โครงการพัฒนาโดยดอยตุงฯ เข้าไปผลักดันและพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยในโรงเรียนในอำเภอแม่ฟ้าหลวง ซึ่งเป็นพื้นที่ข้างเคียงโครงการพัฒนาโดยดอยตุงฯ
- ร่วมกับมูลนิธิปิดทองหลังพระฯ จัดทำโครงการซ่อมแซมปรับปรุงเสริมฝาย อ่างเก็บน้ำและการส่งน้ำด้วยระบบท่อในจังหวัดน่าน โดยมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ อบรมให้ความรู้ และดูแลการดำเนินงานซ่อมแซมฝาย 663 ตัว ครอบคลุมพื้นที่การเกษตร 100,000 ไร่กระจายอยู่ในแต่ละอำเภอในจังหวัดน่าน สร้างรายได้ให้เกษตรกรเพิ่มขึ้น 600 ล้านบาทต่อปี
- กาแฟดอยตุงได้รับการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indication) จากสหภาพยุโรป

2558

2559

- ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กระทรวงศึกษาธิการ เริ่มโครงการพัฒนาการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กที่ไม่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแม่ ให้แก่โรงเรียนในตำบลเทอดไทย ตำบลแม่สลองนอก ตำบลแม่สลองใน และตำบลแม่ฟ้าหลวง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย โดยมีเป้าหมาย 26 โรงเรียน ระหว่าง พ.ศ. 2560-2564
- เริ่มดำเนินการขยายการพัฒนาและจัดการระบบน้ำในอำเภอแม่ฟ้าหลวง
- ร่วมมือกับรัฐบาลเยอรมันและหน่วยงานด้านการพัฒนาเยอรมัน (GIZ) ภายใต้โครงการ "Global Partnership on Drug Policies and Development" (GPPDP) เพื่อให้คำปรึกษาแก่ประเทศที่ประสบปัญหาการปลูกพืชเสพติดและอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

2559

2560

2561

2562

2560

- เริ่มโครงการความร่วมมือระหว่างภาคเอกชนและมูลนิธิ ประกอบด้วย มูลนิธิ 4 มูลนิธิ ได้แก่ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ มูลนิธิปิดทองหลังพระฯ มูลนิธิรากแก้ว และมูลนิธิมั่นพัฒนา ภาคเอกชน 10 บริษัท ได้แก่ บริษัท เครือเจริญโภคภัณฑ์ จำกัด บริษัท ไทยเบฟเวอเรจ จำกัด (มหาชน) บริษัท เทลโก้ โลจิสติกส์ จำกัด บริษัท น้ำตาลมิตรผล จำกัด บริษัท บางจาก คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) บริษัท ประชาธิปไตย รักสามัคคี (ประเทศไทย) จำกัด บริษัท ปูนซีเมนต์ จำกัด (มหาชน) ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) และบริษัท ยูนิลีเวอร์ ไทยเทรดดิ้ง จำกัด เพื่อบูรณาการการทำงานในพื้นที่จริง และผลักดันให้เกิดการทำงานร่วมกันเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนตามแนวพระราชดำริ “ศาสตร์พระราชา” และ “ตำราแม่ฟ้าหลวง”

2561

- สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าพัชรกิติยาภา นเรนทิราเทพยวดี กรมหลวงราชสาริณีสิริพัชร มหาวัชรราชธิดา เสด็จพระราชดำเนินไปทรงตรวจเยี่ยมการดำเนินงานโครงการร้อยใจรักษ์ หลังจากเริ่มดำเนินโครงการเมื่อเดือนพฤศจิกายน 2560 ในพื้นที่ตำบลท่าตอน อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่

- โครงการพัฒนาโดยดุษฎี ประสบความสำเร็จด้านการบริหารจัดการขยะภายในพื้นที่โครงการพัฒนาโดยดุษฎี สามารถลดปริมาณขยะที่ไปสู่บ่อฝังกลบได้เป็นศูนย์ (Zero Waste to Landfill)

2562

- ร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติดขยายแดนภาคเหนือแบบเบ็ดเสร็จ (พ.ศ. 2562-2565) ร่วมกับศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ กระทรวงยุติธรรม นำไปสู่การขับเคลื่อนแผนอย่างเป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพ
- ร่วมกับสาธารณสุขแห่งสหภาพเมียนมาเปิด “ฝายน้ำเหมย” ณ เมืองลิน จังหวัดท่าขี้เหล็ก แก้ปัญหาน้ำท่วมและน้ำแล้ง
- ร่วมกับหน่วยงานตำรวจพระราชทานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว คณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มูลนิธิปิดทองหลังพระฯ จังหวัดยะลา และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดยะลา จัดโครงการคลินิกทันตกรรมเคลื่อนที่เฉลิมพระเกียรติฯ ประจำปี 2562 รักษาและให้ความรู้เรื่องสุขภาพปากและฟันแก่ประชาชนในพื้นที่ฟรี ณ อำเภอบันนังสตา จังหวัดยะลา นับเป็นการจัดโครงการฯ ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้เป็นครั้งที่ 2 โดยได้รับความร่วมมือจากภาคส่วนต่างๆ เป็นอย่างดี

2563

- มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ร่วมลงนามในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือกับ สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) หรือ GISTDA ในงาน “Thailand Space Week 2019” เพื่อนำเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ มาใช้ในการวางแผนและติดตามผลพัฒนาพื้นที่ ในโครงการพัฒนาต่างๆ ของมูลนิธิฯ
- ดอยตุงได้รับการประกาศให้เป็น 1 ใน 10 สุดยอดแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของไทย โดยกระทรวงวัฒนธรรม
- ร่วมจัดสัมมนาวิชาการในหัวข้อ “การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับเด็กที่ไม่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแม่” ขึ้นเป็นครั้งแรก เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กระบวนการและทักษะการเรียนการสอนภาษาไทยในเด็กประถมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จากประสบการณ์จริงของครูผู้ปฏิบัติหน้าที่จากโรงเรียนต้นแบบในพื้นที่โครงการพัฒนาดอยตุงฯ และโรงเรียนขยายผลการพัฒนารวมทั้งสิ้น 39 โรงเรียน
- นำผลิตภัณฑ์แฟชั่นของธุรกิจเพื่อสังคมแบรนด์ดอยตุงคอลเลกชัน “Autumn/Winter 2018-2019” ร่วมจัดแสดงในงานดีไซน์ระดับโลก Milan Design Week 2019 ณ กรุงมิลาน สาธารณรัฐอิตาลี เพื่อเผยแพร่การพัฒนาหัวข้อ “ผ้าทอมือไทยร่วมสมัย” สะท้อนวิถีวิถีการรวมชุมชนดอยตุง ด้วยการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์จากวัสดุธรรมชาติ เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และ

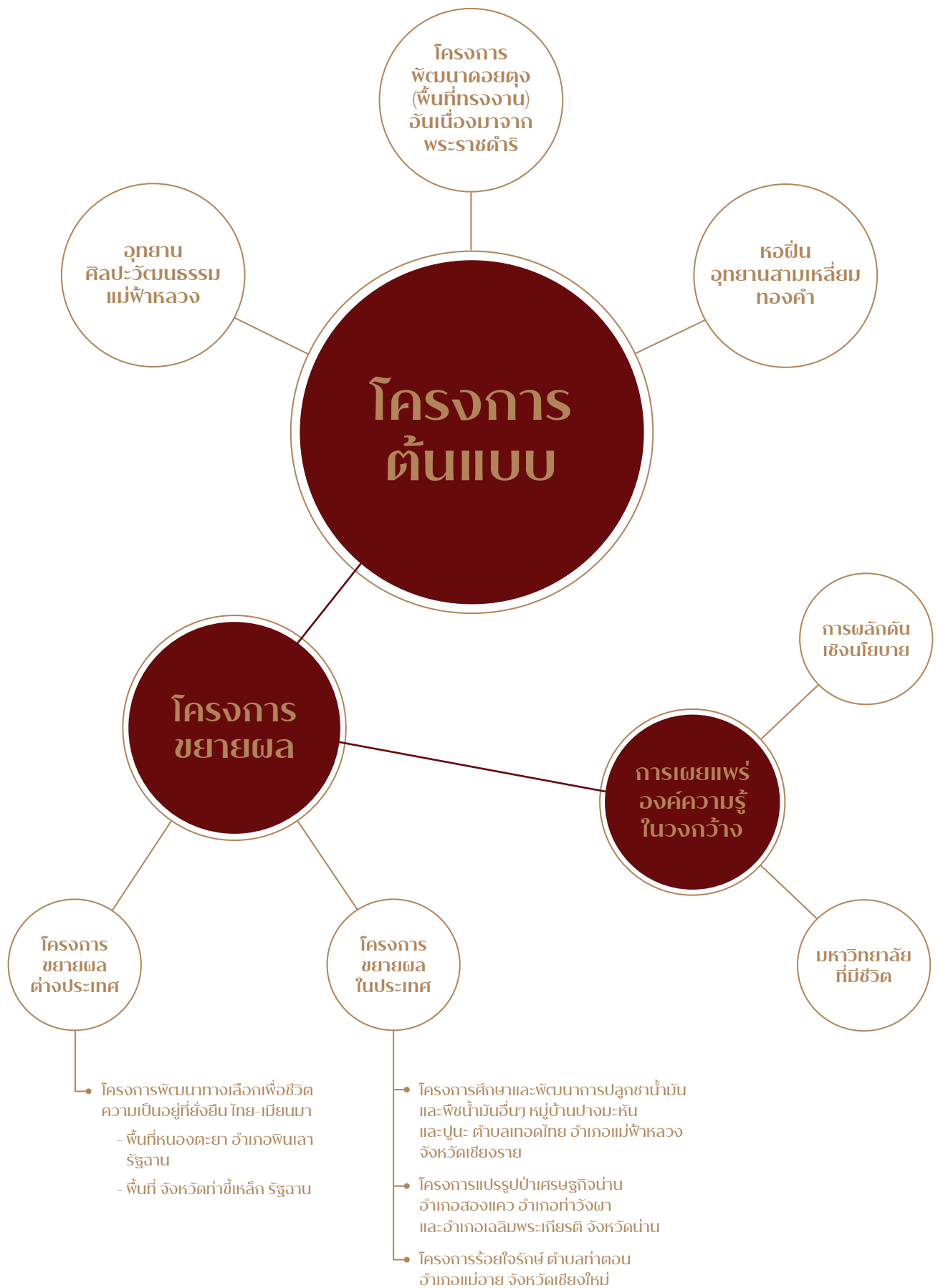
สร้างความยั่งยืนให้กับสังคม จนเป็นที่ยอมรับในวงการแฟชั่นระดับสากล

- นำผลิตภัณฑ์แฟชั่นของธุรกิจเพื่อสังคมแบรนด์ดอยตุง ที่ได้รับรางวัล DEmark Award Winner 2019 ไปจัดแสดงในงาน “Thai Textile: A Touch of Thai” ภายใต้ “โครงการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมไทยในต่างประเทศ” เส้นทางประเทศญี่ปุ่น จัดโดยกระทรวงวัฒนธรรม ร่วมกับหน่วยงานรัฐและเอกชน
- กาแฟดอยตุงได้รับการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indication) จากราชอาณาจักรกัมพูชา

2563

- มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ รับประกาศนียบัตรในฐานะองค์กรที่มีส่วนร่วมในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (Greenhouse Gas) ในภาพรวมของประเทศ ภายในงาน “ร้อยดวงใจ ร่วมใจลดโลกร้อน” จัดโดยกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และองค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน) โดยพิจารณาจากกิจกรรมคาร์บอนฟุตพริ้นต์ขององค์กรประจำปี 2561 และกิจกรรมลดขยะคาร์บอนเครดิตเป็นศูนย์ในงานเปิดร้านกาแฟดอยตุง สาขาราชพฤกษ์แลนด์ ยูเอ็น ประเทศไทย และในงานสัปดาห์สิ่งแวดล้อม ครั้งที่ 6

โครงสร้างการดำเนินงาน
มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์
ในปี 2563

การปล่อยก๊าซเรือนกระจก

1 เป้าหมายและตัวชี้วัดการลดก๊าซเรือนกระจกที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจ และการบริหารจัดการเพื่อลดภาวะโลกร้อนและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ เก็บข้อมูลปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก หรือ Carbon Footprint of Organization (CFO) จากการดำเนินงานขององค์กร ทั้งกระบวนการการทำงานของพนักงานและการผลิตสินค้า เช่น การใช้ไฟฟ้า การใช้เชื้อเพลิงในการผลิต และการเดินทาง เพื่อประเมินผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม โดยชี้วัดจากปริมาณการปล่อยและการดูดกลับก๊าซเรือนกระจก (Greenhouse Gas Emissions and Removals) ในหน่วยของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า โดยพร้อมเปิดเผยข้อมูลการปล่อยก๊าซเรือนกระจกขององค์กรอย่างตรงไปตรงมา เพื่อแสดงให้เห็นว่าการทำงานของเราส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอย่างไร และเรามุ่งมั่นที่จะลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ ในปี 2563 มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ปล่อยก๊าซเรือนกระจกทั้งสิ้น 4,035.07 ตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า

ตารางแสดงการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ในช่วงปี 2563

สถานที่	ขอบเขต 1 การเผาไหม้เชื้อเพลิง	ขอบเขต 2 การใช้ไฟฟ้า	ขอบเขต 3 แหล่งอื่นๆ เช่น การใช้ยานพาหนะ	ปริมาณการปล่อย ก๊าซเรือนกระจก
มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ สำนักงานจังหวัดเชียงราย	762.14	748.74	25.02	1,535.90
ศูนย์ผลิตและจำหน่ายงานไม้ (52 TS)	526.63	356.55	5.81	888.99
มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ สำนักงานกรุงเทพฯ	79.56	314.36	7.08	401.01
หอพักอุทยานสามเหลี่ยมทองคำ	14.62	213.47	0.83	228.92
อุทยานศิลปวัฒนธรรมแม่ฟ้าหลวง	19.45	32.40	1.51	53.36
โครงการร้อยไร่รักษ์	219.10	49.76	2.24	271.11
ร้านด้วยใจโฮมสเตย์ และร้านค้าผัสดอยตุง	1.69	203.31	1.29	206.29
โครงการขยายผลจังหวัดน่าน	189.87	9.56	0.19	199.62
โครงการพัฒนาบ้าน	156.06	91.90	1.92	249.88
รวม	1,969.13	2,020.05	45.90	4,035.07

นอกจากนี้ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ยังมีการชดเชยก๊าซเรือนกระจกที่เกิดขึ้น โดยการสนับสนุนคาร์บอนเครดิตจากองค์กรที่ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และจัดกิจกรรมที่มีการปล่อยคาร์บอนเป็นศูนย์ (Carbon Neutral Event) ในงานสีสันแห่งดอยตุง

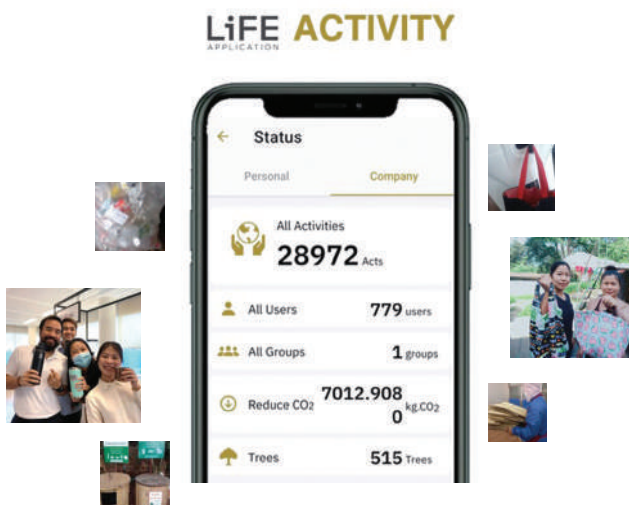
หมายเหตุ: ข้อมูลข้างต้นอยู่ระหว่างการรวบรวมจากผู้เกี่ยวข้อง

*ข้อมูล ขอบเขต 3 อาจมีการคำนวณแหล่งการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากแหล่งอื่นเพิ่มเติม เนื่องจากองค์กรบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน) หรือ อกบ ได้เปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์ในการคิดคำนวณให้ครอบคลุมมากขึ้น

2 การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกภายในองค์กร

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ดำเนินงานด้านการพัฒนา โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้คนควบคู่ไปกับการใช้ทรัพยากรอันมีค่าของชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุด และตระหนักถึงผลกระทบจากสภาวะโลกร้อนที่มีสาเหตุจากการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในชั้นบรรยากาศ จึงให้ความสำคัญอย่างมากต่อการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ผ่านการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม เช่น การอบรมคัดแยกขยะสำหรับพนักงานเพื่อให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการลดขยะสู่บ่อฝังกลบ รวมถึงนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในครัวเรือนได้ กิจกรรม Life Application แอปพลิเคชันในโทรศัพท์มือถือให้พนักงานได้บันทึกกิจกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและแบ่งปันกันเพื่อสร้างความตระหนักภายในองค์กร กิจกรรม 5 ส. เป็นต้น

3 การลดและชดเชยการปล่อยก๊าซเรือนกระจกขององค์กรโดยการเข้าร่วม "โครงการลดก๊าซเรือนกระจกภาคสมัครใจตามมาตรฐานของประเทศไทย" (Thailand Voluntary Emission Reduction Program: T-VER)*

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ มุ่งมั่นดำเนินงานที่สร้างผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมให้น้อยที่สุดเสมอมา ด้วยหลัก "ใช้น้อย" คือ ลดการใช้พลังงานจากฟอสซิลซึ่งเป็นพลังงานประเภทที่ใช่แล้วหมดไปไม่สามารถหาพลังงานอื่นมาทดแทนได้ และ "ปล่อยน้อย" คือ ลดการปล่อยมลพิษสู่สิ่งแวดล้อม จนกระทั่ง ในปี 2563 ความเข้มของการใช้พลังงาน (Energy Intensity) หรือสัดส่วนของพลังงานที่ใช้ต่อรายได้ ลดลงร้อยละ 36* เมื่อเทียบกับปีฐานในปี 2557 และเพิ่มการใช้พลังงานหมุนเวียนเป็นร้อยละ 45* เมื่อเทียบกับปีฐานในปี 2561

นอกจากนี้ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ยังได้เข้าร่วมโครงการลดก๊าซเรือนกระจกภาคสมัครใจตามมาตรฐานของประเทศไทย (T-VER) โดยองค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน) ซึ่งได้รับความร่วมมือจากพนักงานและชุมชนในพื้นที่โดยดุษเป็นอย่างดี พร้อมตั้งเป้าเป็นองค์กรที่ปล่อยก๊าซเรือนกระจกเป็นศูนย์ในอนาคต โดยการชดเชยปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่ปล่อยทั้งหมดด้วยคาร์บอนเครดิตที่จะได้จากผืนป่าดอยตุงและผืนป่าอื่นๆ ภายใต้โครงการพัฒนาของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ

4 รางวัลที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

รางวัล Green Office ระดับทอง

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ดำเนินโครงการออฟฟิศสีเขียวมาอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลา 9 ปี เริ่มต้นจากสำนักงานกรุงเทพฯ และได้ขยายผลสู่พื้นที่ต่างๆ ภายใต้การทำงานขององค์กร ในปี 2563 มูลนิธิได้รับรางวัล Green Office ระดับทองถึง 4 พื้นที่ด้วยกัน ได้แก่ สำนักงานกรุงเทพฯ (ซึ่งได้รับการตรวจประเมินต่อเนื่องเป็นครั้งที่ 3 ตลอดระยะเวลา 9 ปี) สำนักงานดอยตุง อุทยานศิลปวัฒนธรรมแม่ฟ้าหลวง และหอผืน อุทยานสามเหลี่ยมทองคำ

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้รับรางวัลชนะเลิศ ASEAN ENERGY AWARD ประจำปี 2020 จากการดำเนินงานโครงการผลิตความร้อนจากวัสดุเหลือทิ้งเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจหมุนเวียนที่โครงการพัฒนา ดอยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ใน 2 หมวดหมู่ ได้แก่ การเพิ่มประสิทธิภาพและการอนุรักษ์พลังงาน และการใช้พลังงานทางเลือก

อุทยานศิลปะวัฒนธรรมแม่ฟ้าหลวง

ข้อมูลพื้นฐาน

ระยะเวลาดำเนินโครงการ
2516 - ปัจจุบัน

พื้นที่โครงการ
313 หมู่ 7 บ้านป่าจู้
ตำบลรอบเวียง
อำเภอเมืองเชียงราย
จังหวัดเชียงราย
พื้นที่ 150 ไร่

ผู้รับประโยชน์

- เยาวชนที่ผ่านการอบรม
ประมาณ 502 คน
- นักท่องเที่ยวเข้าชมในปี
2563 รวม 7,990 คน

ความเป็นมา

“อุทยานศิลปะวัฒนธรรมแม่ฟ้าหลวง” หรือที่รู้จักกันในนาม “ไร่แม่ฟ้าหลวง” เดิมเป็นสำนักงานของมูลนิธิส่งเสริมผลผลิตชาวเขาไทยในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี (ชื่อเดิมของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ) และเป็นสถานที่ “ปลูกคน” โดยเป็นที่พักอาศัยของเยาวชนชาวไทยภูเขาที่ได้รับพระราชทานทุนการศึกษาให้มีโอกาสเข้ามาเรียนหนังสือในโรงเรียนในจังหวัดเชียงราย นอกจากนี้ยังได้เรียนรู้ทักษะการใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นนอกห้องเรียนอีกด้วย ต่อมาได้พัฒนาเป็นศูนย์กลางด้านศิลปวัฒนธรรมล้านนา รวบรวมความรู้และเก็บรักษางานพุทธศิลป์โบราณ ศิลปวัตถุจากไม้สัก โบราณวัตถุอายุกว่าศตวรรษ ตลอดจนสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น นอกจากนี้ ยังมีการจัดนิทรรศการหมุนเวียนของศิลปนิพนธ์สาขาต่างๆ อย่างต่อเนื่อง ภายในประกอบด้วยสถานที่สำคัญ ได้แก่ ลานพระอุปสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี หอคำหลวง หอคำน้อย ศาลาแก้ว และหอแก้ว ท่ามกลางบรรยากาศสงบร่มรื่นด้วยพันธุ์ไม้ไม่น้อยใหญ่และสระน้ำ นับเป็นหนึ่งในสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญของภาคเหนือ ทั้งยังเป็นสถานที่ต้อนรับภาคันตุกระระดับประเทศตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

การดำเนินงานในปี 2563

นิทรรศการประจำปี 2563 "ด้วยรักและศรัทธา"

นิทรรศการนี้ถ่ายทอดเรื่องราวการแสดงออกถึง "ความรักและศรัทธา" ในโอกาสต่างๆ ของชาวล้านนา ผ่าน ภาษารูปลักษณ์หลากหลายซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของ วัฒนธรรมล้านนาที่ผูกโยงกับพิธีกรรมความเชื่อ ตลอดจน การดำเนินชีวิต เช่น 'ขัน' หรือพานของภาคกลาง นับเป็น ภาษะที่สำคัญยิ่งในพิธีกรรมต่างๆ ของชาวล้านนา ไม่เพียง จะสะท้อนถึงความเคารพบูชาในพุทธศาสนาของชาวล้านนา เท่านั้น หากยังสะท้อนถึงศิลปวัฒนธรรมเชิงช่างที่มีเอกลักษณ์ โดดเด่นอีกด้วย อุทยานศิลปวัฒนธรรมแม่ฟ้าหลวงจึงจัด นิทรรศการนี้ขึ้นเพื่อส่งต่อคุณค่าทางวัฒนธรรมล้านนาแก่อนุชนผู้สนใจ ร่วมสืบสานมรดกของชาติให้คงอยู่ต่อไป

พิธีถวายขันดอกแม่ฟ้าหลวง

เมื่อวันเสาร์ที่ 18 กรกฎาคม 2563 มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ร่วมกับจังหวัดเชียงรายจัด "พิธีถวายขันดอกแม่ฟ้าหลวง" (หรือ "ตานหาแม่ฟ้าหลวง") เพื่อถวายสักการะและน้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณ ในวาระครบ 25 ปีแห่งการสวรรคตของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี โดยมีหน่วยงานราชการ เอกชน และประชาชนร่วมถวายสักการะ โดยจัดงานตามมาตรการป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของภาครัฐอย่างเข้มงวด

งาน "กาดศิลป์" Art and Craft Market

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ จัดกิจกรรม "กาดศิลป์ Art and Craft Market" ขึ้นเป็นครั้งแรก ระหว่างวันที่ 7-9 กุมภาพันธ์ 2563 โดยเปิดพื้นที่ของอุทยานศิลปวัฒนธรรมแม่ฟ้าหลวงเป็นสถานที่จัดงานให้ประชาชนเข้าชมโดยไม่มีค่าใช้จ่าย สนองพระราชปณิธานแม่ฟ้าหลวงที่มีพระประสงค์ให้สถานที่แห่งนี้เป็นที่ 'ปลูกคน' ด้วยความรักและความรู้ มาตั้งแต่แรกก่อตั้ง ภายในงานรวบรวมศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นของชาวเชียงราย นำเสนอผ่านงานศิลปะ งานฝีมือแขนงต่างๆ ตลอดจนอาหารพื้นถิ่นอันมีเอกลักษณ์ นอกจากนี้ ยังมีนิทรรศการพระราชประวัติสมเด็จพระย่า มีการจัดแสดงศิลปวัตถุและไม้แกะสลักโบราณทรงคุณค่าที่อุทยานศิลปวัฒนธรรมแม่ฟ้าหลวงรวบรวมไว้ ทั้งยังเปิดพื้นที่ให้ศิลปินและคนเชียงรายรุ่นใหม่จัดเสวนาหัวข้อ 'การสร้างสรรค์ให้เชียงรายเป็นเมืองศิลปะอย่างแท้จริง' ได้รับความร่วมมือจากภาคส่วนต่างๆ ในจังหวัดเชียงรายเป็นอย่างดี อาทิ สถาบันการศึกษา ร้านค้าต่างๆ ศิลปินพี่น้องชนเผ่าชาวดอยตุง และยังได้รับความสนใจจากผู้เข้าชมงานจำนวนมาก

หอฝิ่น อุทยานสามเหลี่ยมทองคำ

ข้อมูลพื้นฐาน

ระยะเวลาดำเนินโครงการ
2548 - ปัจจุบัน

พื้นที่โครงการ
บ้านสบรวก อำเภอเชียงแสน
จังหวัดเชียงราย
พื้นที่ 140 ไร่

ผู้รับประโยชน์
37,234 คน/ปี

ความเป็นมา

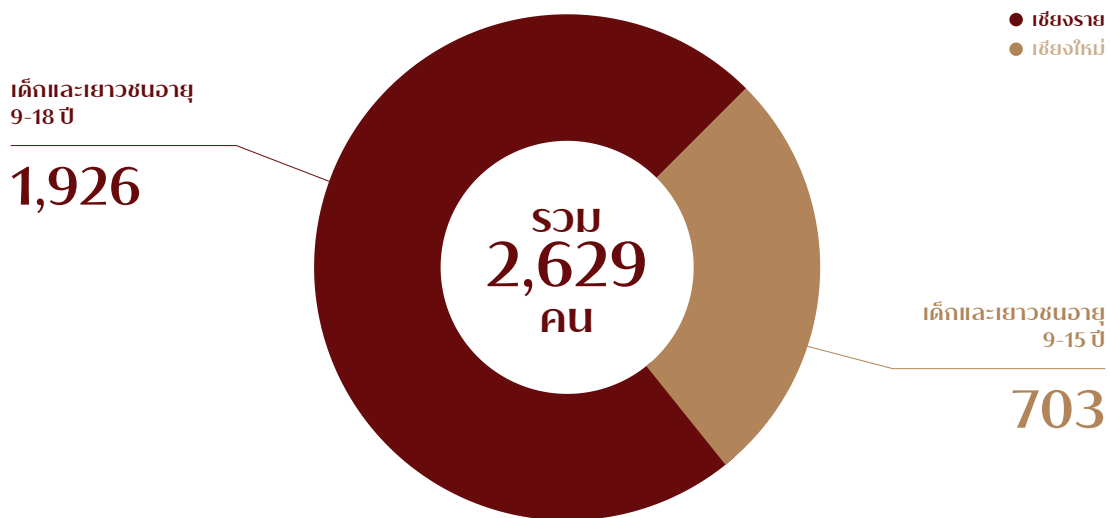
หอฝิ่น อุทยานสามเหลี่ยมทองคำเป็นแหล่งเรียนรู้เรื่องประวัติศาสตร์ของ “ฝิ่น” พืชเสพติดที่มีอายุยาวนานกว่า 5,000 ปี เพื่อให้ประชาชนทั่วไปตระหนักถึงโทษของยาเสพติด ทั้งจากการเสพและการขายซึ่งส่งผลกระทบต่อบุคคลและสังคมเป็นวงกว้าง โดยนำเสนอผ่านนิทรรศการรูปแบบสื่อผสมที่ทันสมัย สร้างความน่าสนใจให้ผู้เข้าชมเกิดการเรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมปลูกจิตสำนึกให้ประชาชน โดยเฉพาะเยาวชนให้ห่างไกลจาก ยาเสพติด อันเป็นการแก้ปัญหาเสพติดด้านอุปสงค์ (Demand) หรือการลดความต้องการ ยาเสพติด ควบคู่ไปกับการดำเนินโครงการพัฒนาตอยตุงฯ ซึ่งแก้ปัญหาเสพติดด้านอุปทาน (Supply) หรือการลดปัจจัยที่ทำให้เกิดการผลิต การขนส่ง และการขายยาเสพติด

การดำเนินงานในปี 2563

โครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนเสริมสร้างเครือข่ายป้องกันยาเสพติด

การจัดค่ายแก่เยาวชนในพื้นที่ช่วยสร้างภูมิคุ้มกันให้เยาวชนเข้าใจโทษและผลกระทบอันเกิดจากยาเสพติด และสร้างทักษะในการปฏิเสธสิ่งผิดกฎหมาย อันนำไปสู่การลดความเสี่ยงต่อการเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับวงจรยาเสพติด ในปี 2563 มีผู้เข้าร่วมทั้งหมด 2,629 คน แบ่งเป็นเด็กและเยาวชนอายุ 9-18 ปี ในจังหวัดเชียงรายอบรมค่ายระยะสั้น 36 ค่าย จำนวน 1,926 คน และเด็กและเยาวชนอายุ 9-15 ปี ในพื้นที่โครงการร้อยใจรักษ์ จังหวัดเชียงใหม่ รับการอบรมหลักสูตรต่อเนื่องตลอดทั้งปีจำนวน 703 คน

ในปี 2563 โครงการฯ ได้ดำเนินงานต่อยอดหลักสูตรการจัดค่ายสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดแก่เด็กและเยาวชนกลุ่มเป้าหมายในรูปแบบการประเมินผลการดำเนินโครงการฯ ร่วมกับนักวิจัยอิสระ เก็บข้อมูลผ่านแบบสอบถามรวม 386 คน และลงพื้นที่จริงเพื่อสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องจำนวนทั้งสิ้น 58 คน ประกอบด้วย นักเรียน 37 คน ครู 7 คน ผู้ปกครอง 4 คน ผู้นำชุมชน 2 คน และคณะทำงาน 8 คน เพื่อนำมาวิเคราะห์การดำเนินโครงการฯ ในเชิงปริมาณและคุณภาพ ผลการประเมินบ่งชี้ว่า โครงการฯ ส่งผลเชิงบวกต่อพฤติกรรมของผู้เข้าร่วม และโครงการฯ สามารถถ่ายทอดเนื้อหาที่มีประโยชน์ร้อยละ 100 ผ่านกลวิธีที่สามารถชักชวนให้เด็กและเยาวชนอยากเรียนรู้กล้าแสดงออก และลดพฤติกรรมที่ส่งผลเสียต่อร่างกาย เช่น การใช้สารเสพติด การสูบบุหรี่ เป็นต้น ทั้งยังช่วยสร้างทักษะป้องกันให้ตนเองและคนรอบข้างห่างไกลจากยาเสพติดได้จริง จึงควรดำเนินโครงการฯ นี้ต่อไป และเห็นควรขยายโอกาสการเรียนรู้ดังกล่าวแก่โรงเรียนอื่นๆ เพิ่มเติมด้วย

โครงการต้นแบบ

โครงการพัฒนาดอยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ข้อมูลพื้นฐาน

ระยะเวลาดำเนินโครงการ
2531-ปัจจุบัน

พื้นที่โครงการ
106,980 ไร่
(ตามการดูแลจริงในปัจจุบัน)
ครอบคลุม 29 หมู่บ้าน
บนเทือกเขานางนอน
จังหวัดเชียงราย

ผู้รับประโยชน์
1,774 ครอบครัว
ประชากร 10,617 คน

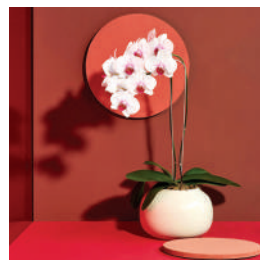
ความเป็นมา

เป็นโครงการต้นแบบการพัฒนาทางเลือกในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน ภายใต้การดำเนินงานของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ก่อตั้งเมื่อปี 2531 โดยสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี จากพระราชปณิธาน “ฉันจะปลูกป่าบนดอยสูง” เพื่อแก้ไขปัญหาคุณภาพชีวิต พร้อมฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ โดยดอยตุงอยู่ในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ แหล่งค้ายาเสพติดอันดับหนึ่งของโลกในขณะนั้น

เมื่อเริ่มดำเนินโครงการพบว่า ป่าถูกบุกรุกทำลายกลายเป็นภูเขาหัวโล้น ชุมชนมีสภาพความเป็นอยู่ยากจนแร้นแค้น ไม่มีสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน ขาดโอกาสทางการศึกษา และประชากรส่วนใหญ่เป็นคนไร้สัญชาติ อีกทั้งยังมีกองกำลังควบคุมพื้นที่ ส่งผลให้ชาวบ้านต้องหาทางรอดด้วยการประกอบอาชีพผิดกฎหมาย เช่น การทำไร่หมุนเวียน การปลูกฝิ่น ค้ายาเสพติด และการค้ามนุษย์

สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีทรงเล็งเห็นว่ารากเหง้าของปัญหาเหล่านี้ คือ “ความยากจน และ การขาดโอกาส” จึงแก้ไขปัญหาพื้นฐานอย่างรอบด้าน ทั้ง “ความเจ็บป่วย ความยากจน และความไม่รู้” โดยยึดคนเป็นศูนย์กลาง ส่งเสริมความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจที่สมดุลกับความมั่นคงทางสังคม และความสมบูรณ์ทางธรรมชาติ ด้วยการพัฒนาสาธารณูปโภคพื้นฐาน สร้างงานสร้างอาชีพที่หลากหลายและเหมาะสมกับภูมิสังคม พัฒนาทักษะความรู้ในการประกอบอาชีพตลอดห่วงโซ่มูลค่า พื้นฟูธรรมชาติ และพัฒนาการศึกษาของเยาวชน โดยใช้ธุรกิจเพื่อสังคม ภายใต้แบรนด์ดอยตุง (DoiTung) เป็นกลไกในการสร้างรายได้ที่มั่นคงในระยะยาวให้ชุมชน เน้นการใช้วัตถุดิบจากธรรมชาติ คุณภาพดี ต่อยอดจากภูมิปัญญาท้องถิ่น และผลิตด้วยความประณีตใส่ใจ โดยแบ่งหน่วยธุรกิจออกเป็น 5 หน่วย ได้แก่ หัตถกรรม เกษตร อาหารแปรรูป คาเฟ่ และการท่องเที่ยว

ผลการดำเนินงานพัฒนาทางเลือกที่ผ่านมาประสบผลสำเร็จเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติและกลายเป็นโครงการต้นแบบนำไปขยายผลการพัฒนาสู่ชุมชนอื่นๆ ที่ประสบปัญหาในหลายๆ ประเทศ ได้แก่ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา สาธารณรัฐอิสลามอัฟกานิสถาน และสาธารณรัฐอินโดนีเซีย

โครงการพัฒนาโดยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ปัญหาตั้งต้น

ร้อยละ 70
ของประชาชน
ในพื้นที่
ไม่มีสัญชาติ

เขาคิวไลน์
เกิดจากการ
ถางป่า และทำ
ไร่หมุนเวียน

ไม่มีสาธารณูปโภค
พื้นฐาน
ชาวบ้านยากจน
รายได้ต่อคนต่อปี
อยู่ที่ 3,772 บาท

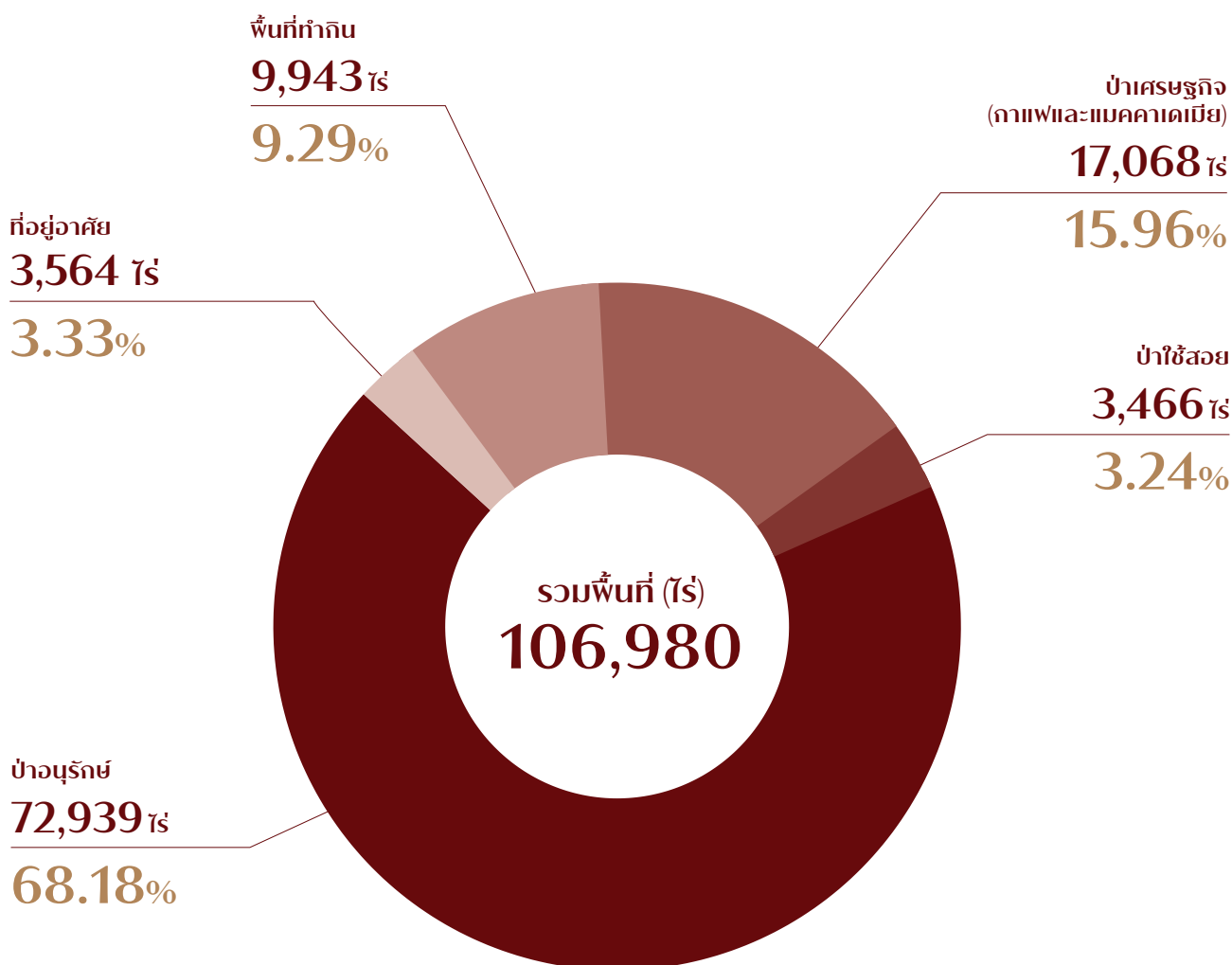
กองกำลัง
ติดอาวุธ
ในพื้นที่

มีการปลูก ค่า
และเสฟสิ่งเสฟติด
รวมไปถึง
การค้ามนุษย์

ผลจากการพัฒนา: ชาวบ้านได้อะไร?

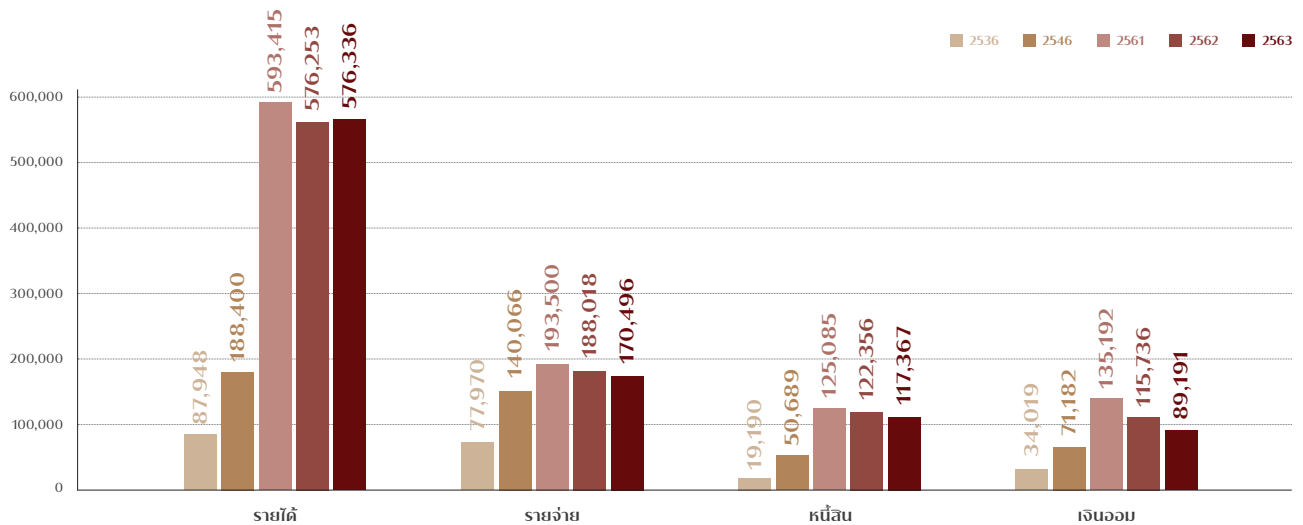
๑๕ สิ่งแวดล้อม: การใช้ประโยชน์พื้นที่โครงการ

โครงการพัฒนาโดยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

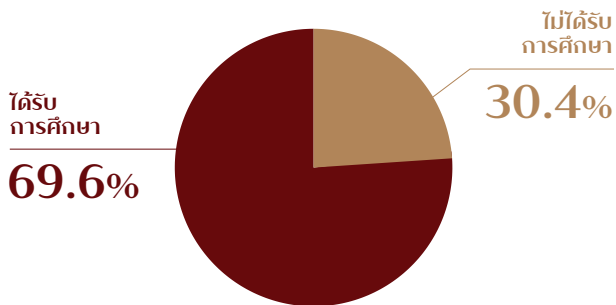
เศรษฐกิจ: เปรียบเทียบรายได้ รายจ่ายหนี้สิน และเงินออม ต่อครัวเรือน (บาท/ครัวเรือน/ปี)

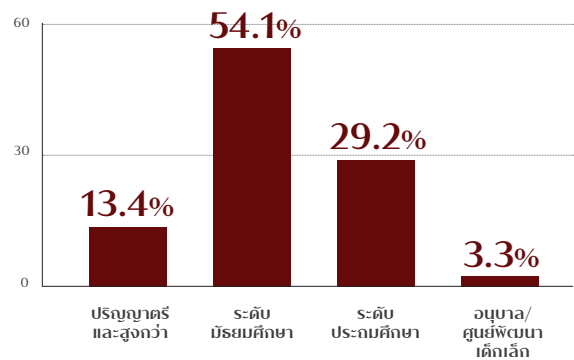
จากปัญหาดังตั้งที่ชาวบ้านยากจนมีรายได้ 3,772 บาท/คน/ปี โครงการพัฒนาโดยตุงฯ สามารถแก้ปัญหาดังกล่าว สร้างรายได้เพิ่มขึ้นเป็น 103,014 บาท/คน/ปีในปี 2563

สังคม: โอกาสทางการศึกษาของคนในชุมชน

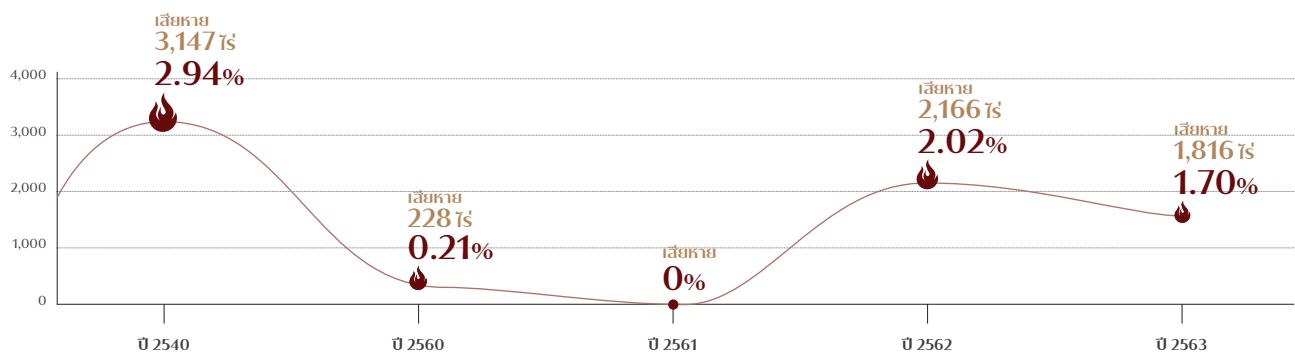
โอกาสทางการศึกษา

ระดับการศึกษา

เปรียบเทียบการเกิดไฟฟ้า

โครงการพัฒนาด้วยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

การดำเนินงานในปี 2563

1. แบรมดด้วยตุง

1.1 การออกแบบเพื่อความยั่งยืน

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ มุ่งอนุรักษ์งานหัตถกรรมชุมชนและส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงานท้องถิ่น เพื่อสร้างอาชีพและรายได้ที่ยั่งยืน ผ่านการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์แบรนด์ด้วยตุง โดยนำแรงบันดาลใจหลักจากภูมิปัญญาดั้งเดิมของเครื่องแต่งกายและวิถีชีวิตของชนเผ่าบนดอยตุงมาผสมผสานกับงานออกแบบที่ทันสมัย โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมตลอดกระบวนการผลิต ตั้งแต่แนวคิดการออกแบบที่ไม่ใช้ทรัพยากรใหม่ในการสร้างชิ้นงาน แต่เลือกนำวัสดุเหลือใช้จากกระบวนการผลิตกลับมาใช้ใหม่อย่างคุ้มค่า เพื่อลดของเสียจากกระบวนการผลิตให้เหลือน้อยที่สุด

แบรนด์ด้วยตุงคว้ารางวัลการออกแบบเพื่อความยั่งยืน

ในปี 2563 แบรมดด้วยตุงได้รับรางวัล “Best Design” สินค้าที่มีการออกแบบยอดเยี่ยม จากเวที PM Award 2020 (Prime Minister’s Export Award) ซึ่งเป็นเวทีสำหรับมอบรางวัลแก่ผู้ประกอบการธุรกิจส่งออกดีเด่น โดยหม่อมหลวงดิศปนัดดา ดิศกุล ประธานเจ้าหน้าที่บริหารมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ เป็นตัวแทนรับมอบรางวัลจากพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ผลงานที่ได้รับรางวัลอยู่ในกลุ่มสินค้าความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมผลิตภัณฑ์แฟชั่นเครื่องแต่งกาย คือ “เสื้อโค้ทหนัง” ที่ใช้เส้นใยจากการรีไซเคิลขยะพลาสติกในทะเลมาเป็นวัสดุหลักในการออกแบบผ้าทอมือ โดยเสื้อโค้ทหนังหนึ่งตัวผลิตจากขวดพลาสติกขนาด 600 มิลลิตร 130 ใบ สามารถสวมใส่ได้สองด้าน และมีคุณสมบัติกันหนาว สะท้อนหยดน้ำและระบายอากาศได้ดี

โครงการพัฒนาด้วยตุง (พื้นที่โรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

นอกจากนั้น แบรินด์ด้วยตุงยังคว้าอีก 4 รางวัลจาก “Design Excellence Award” หรือ “DEmark” ประจำปี 2563 จากโครงการรางวัลสินค้าไทยที่มีการออกแบบดี จัดโดยสำนักส่งเสริมวัฒนธรรมและสร้างมูลค่าเพิ่มเพื่อการค้า กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ หรือ DITP โดยผลิตภัณฑ์แพ้น้ำที่ได้รางวัล ได้แก่ เสื้อโค้ทหนัง ผลิตภัณฑ์จากเส้นใยพลาสติกกรีซเคิล ยามชนเผ่า ผลิตภัณฑ์จากเส้นใยธรรมชาติ เยื่อไม้ เซรามิก เฟอร์นิเจอร์ไม้ใช้เศษหญ้าแฝกและเปลือกแมคคาเดเมียเป็นเชื้อเพลิง และบรรจุภัณฑ์กาแฟเพอร์ริ่งทำจากเยื่อกระดาษสา มุ่งเน้นนำเศษวัสดุเหลือใช้มาสร้างประโยชน์เพื่อลดของเสียจากกระบวนการผลิตให้กลายเป็นศูนย์

'ด้วยตุง' รับ G Green รางวัลแห่งความภูมิใจ สร้างคน อยู่กับป่าด้วยการพัฒนาผลิตภัณฑ์อย่างยั่งยืน

ด้วยตุงได้รับมอบโล่รางวัลสัญลักษณ์ G Green Production ประเภทเซรามิกและประเภทสิ่งทอระดับดีเยี่ยมจากกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อรับรองว่ากระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์ของด้วยตุงเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และเป็นธุรกิจเพื่อสังคมที่สามารถพัฒนาควบคู่ไปกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมได้อย่างยั่งยืน

1.2 กระบวนการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

ผลิตภัณฑ์ภายใต้แบรนด์ด้วยตุงคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและวิถีชีวิตของผู้คนในชุมชน จึงมุ่งเน้นลดของเสียตลอดกระบวนการผลิตอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยแนวคิด Circular Economy คือการหมุนเวียนนำทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า และลดของเสียอันเกิดจากกระบวนการผลิตด้วยวิธีการสำคัญ 3 วิธี คือการใช้ซ้ำ (Reuse) การนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle) และการนำมาผลิตใหม่ (Re-material)

Circular Economy

- นโยบายการจัดการขยะจากต้นทาง ขยะเป็นศูนย์ (Zero waste) ผลิตภัณฑ์ด้วยตุงเน้นหลัก 4R ลดการใช้วัสดุใช้ครั้งเดียวทิ้ง (Single-used materials) และเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) สามารถลดขยะจากพลาสติกที่ย่อยสลายไม่ได้จำนวน 8,766 กิโลกรัม

โรงทอผ้าและโรงย้อมผ้า

- นำวัสดุเหลือใช้จากกระบวนการผลิตมาผลิตเป็นสินค้าใหม่ และการนำเศษวัสดุ เช่น เศษผ้า มาเป็นพลังงานทดแทน
- ใช้วัสดุธรรมชาติและวัตถุดิบท้องถิ่นในกระบวนการย้อมสีธรรมชาติ เช่น สนิมเหล็ก ดอกดาวเรือง คราม และเปลือกหัวหอม เป็นต้น

โรงงานกระดาษสา

- ใช้เยื่อกระดาษลูกฟูกมารีไซเคิลช่วยลดก๊าซเรือนกระจกจากการนำขยะดังกล่าวทิ้งสู่บ่อฝังกลบได้ 498 กิโลกรัมคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า

โครงการพัฒนาด้วยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

พลังงานทดแทน

- ปี 2563 มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ใช้พลังงานทดแทนร้อยละ 9.59 ได้แก่ โซลาร์เซลล์ Heatpump พลังงานชีวมวล คิดเป็นมูลค่า 1.8 ล้านบาท
- ปี 2563 มีการคัดแยกขยะไม่ให้ไปสู่บ่อฝังกลบทั้งหมด 148,215 กิโลกรัม ช่วยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก 163.88 ตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า และยังสามารถนำขยะดังกล่าวมาใช้ประโยชน์และเพิ่มมูลค่าด้วยการทำสารปรุงแต่งดินจากมูลไส้เดือน ส่งมอบเป็นพลังงานไฟฟ้าและนำไปรีไซเคิล
- ปี 2563 ใช้เปลือกแมคคาเดเมียปีละ 44 ตัน หรือเฉลี่ยเดือนละ 3.7 ตัน คิดเป็นผลประหยัดพลังงานปีละ 228,000 บาทต่อปีหรือ 19,000 บาทต่อเดือน
- มีการบำบัดน้ำเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ร้อยละ 3.92 ลดการใช้น้ำประมาณ 9,556.20 ลูกบาศก์เมตร/ปี คิดเป็นเงิน 143,343 บาท และลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก 2,716.83 กิโลกรัมคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่าในแต่ละปี

กาแฟ

- เปลี่ยนวัสดุสำหรับกล่องกาแฟเป็นกระดาษไม่เคลือบพลาสติกที่ผ่านการรับรอง FSC ว่าผลิตจากป่าปลูกที่รักษาสีสิ่งแวดล้อม
- ปรับขนาดบรรจุภัณฑ์ฟอยล์สำหรับเมล็ดกาแฟคั่วให้มีขนาดเล็กลง

กาแฟด้วยตุง

- กาแฟด้วยตุงทุกสาขาจัดทำมาตรฐาน 5 ส. เพื่อเพิ่มมาตรฐานความเรียบร้อยของสถานที่ ความปลอดภัย และความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

การจัดการขยะ

- มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้ลดปริมาณขยะสู่บ่อฝังกลบตามแนวคิด Zero-waste-to-landfill สำเร็จตามความมุ่งมั่นเมื่อเดือนตุลาคม 2561 และขยายผลการดำเนินงานสู่ชุมชนโดยรอบโครงการพัฒนาด้วยตุงฯ ในปี 2563 จึงได้ริเริ่มโครงการจัดการขยะในหมู่บ้านนาร่องทั้งหมด 5 แห่ง 8 โรง และจัดทำแผนการจัดการขยะร่วมกับองค์กรบริหารส่วนตำบล ซึ่งมีหน้าที่จัดการขยะของชุมชนอย่างถูกต้อง ได้รับการตรวจสอบ และประหยังบประมาณในการจัดการขยะ
- มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้อบรมชาวบ้านทุกหมู่บ้านในการคัดแยกขยะให้เป็นหมวดหมู่ ได้แก่ ขยะขายได้ ขยะย่อยสลายได้ ขยะเปื้อน ขยะพลังงาน ขยะอันตราย ขยะห้องน้ำ และขยะชิ้นใหญ่ เช่น เฟอร์นิเจอร์ เครื่องใช้ไฟฟ้า เป็นต้น นอกจากนี้ยังได้มอบสิ่งของที่จำเป็นสำหรับการลดการสร้างขยะ เช่น ตะกร้า ถังผ้า ปิ่นโต และถังกรีนโคน แก่หมู่บ้านต่างๆ พร้อมทั้งจัดกิจกรรมรณรงค์และสร้างแรงจูงใจภายในตลาดหัวน้ำซุ่น หากชาวบ้านที่พกตะกร้าหรือถังผ้ามาใช้จ่ายแทนการใช้ถุงพลาสติกจะได้รับคูปองซื้อของใช้จำเป็นภายในตลาดได้
- นอกจากการทำงานร่วมกับหมู่บ้านแล้ว โรงเรียนเป็นอีกหนึ่งสถานที่ปลูกฝังจิตสำนึกและให้ความรู้เกี่ยวกับการแยกขยะอย่างถูกต้อง โดยมูลนิธิได้อบรมครูและคณะกรรมการนักเรียนทั้งหมด 8 โรง เพื่อคัดแยกขยะอย่างถูกต้อง มีการมอบถังขยะ โรงเรียนเก็บขยะ เครื่องชั่งเตาเผาขยะมูลฝอยขนาดเล็ก และป้ายประชาสัมพันธ์ต่างๆ เพื่อติดตามปริมาณขยะ ลดปริมาณขยะที่เกิดขึ้น และคัดแยกเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด
- มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ยังจัดประกวดหมู่บ้านปลอดขยะและโรงเรียนปลอดขยะขึ้น เพื่อยกย่องแบบอย่างที่ดีในการดำเนินงาน หมู่บ้านที่ได้รับรางวัลชนะเลิศ คือ หมู่บ้านหัวน้ำซุ่น หมู่ 17 ส่วนโรงเรียนปลอดขยะชนะเลิศ คือ โรงเรียนพ่อหลวงอุปถัมภ์ฯ 5

1.3 การปฏิบัติงานของพนักงานในสำนักงานที่คำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

ในปี 2563 แม้จะมีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 แต่มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ยังคงมุ่งมั่นลดการใช้พลาสติก โดยจัดเครื่องอบรังสียูวีสำหรับแก้วใช้ซ้ำของพนักงานทุกคนเพื่อให้สามารถใช้แก้วส่วนตัวในการชื่อกาแฟได้ มีการติดตั้งถังหมักเศษอาหารเพื่อให้กลายเป็นสารปรุงแต่งดิน เพื่อลดขยะเศษอาหารที่เพิ่มมากขึ้นในสำนักงาน รวมทั้งมีการจัดประชุมในรูปแบบออนไลน์เพื่อลดการเดินทางและการพบปะผู้คน

2. ธุรกิจเพื่อสังคม

2.1 การส่งเสริมผู้ประกอบการในชุมชน

การพัฒนาคุณภาพกาแฟ

ในปี 2563 มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพกาแฟในมิติที่หลากหลาย มุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพเกษตรกรผู้ปลูกกาแฟในพื้นที่โครงการพัฒนาด้วยตุ๋งฯ และพื้นที่ข้างเคียง โดยให้ความสำคัญกับการเก็บข้อมูลรายละเอียดของเกษตรกร เพื่อนำข้อมูลจริงที่ได้มาวางแผนการพัฒนาต่อไป ทั้งยังส่งเสริมองค์ความรู้เรื่องการดูแลต้นกาแฟ และการเก็บเกี่ยวที่ถูกต้องเหมาะสม สามารถยกระดับคุณภาพผลผลิตกาแฟได้อย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ในฤดูกาลเก็บเกี่ยวปี 2563 สร้างรายได้ให้เกษตรกร 20 ล้านบาท และสามารถคืนข้อมูลคุณภาพกาแฟให้เกษตรกรเป็นรายวัน เพื่อนำไปพัฒนาการเก็บกาแฟของตนอย่างทันท่วงที

นอกจากนี้ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ยังได้ขยายผลการส่งเสริมการปลูกและแปรรูปกาแฟที่มีคุณภาพตามมาตรฐานไปสู่พื้นที่พัฒนาของมูลนิธิในจังหวัดน่าน เพื่อพัฒนาเกษตรกรในพื้นที่ให้ดูแลแปลงกาแฟคุณภาพสูงและสร้างรายได้ที่ยั่งยืนกลับสู่ชุมชน

2.2 ผู้นำด้านธุรกิจเพื่อสังคม

โครงการกองทุนพัฒนาธุรกิจเพื่อสังคม

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ จัดตั้งกองทุนพัฒนาธุรกิจเพื่อสังคมขึ้น เพื่อสนับสนุนกิจการเพื่อสังคมที่มีศักยภาพ แต่มีข้อจำกัดด้านเงินทุนและทรัพยากร ในปี 2563 กองทุนพัฒนาธุรกิจเพื่อสังคมได้สนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนให้กิจการเพื่อสังคม 2 แห่ง คือ บริษัท ศรีเอทีพี มูฟ จำกัด และบริษัท กาแฟอาชา อามา จำกัด รวม 2,500,000 บาท เพื่อให้สามารถก้าวข้ามข้อจำกัดต่างๆ และสร้างผลเชิงบวกแก่สังคมและสิ่งแวดล้อมได้มากขึ้น

โครงการพืชมูลค่าสูง

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ จัดตั้ง 'โครงการพืชมูลค่าสูง' ขึ้นเพื่อรับมือกับปัจจัยทางสังคมและสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป และส่งผลต่อเกษตรกรรวมวิถีดั้งเดิม โครงการพืชมูลค่าสูงจึงดำเนินการศึกษาพืชชนิดใหม่ที่มีศักยภาพทางการค้า สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มและจำหน่ายในราคาสูงได้ เพื่อเพิ่มอัตราส่วนรายได้ต่อพื้นที่ให้ชาวบ้าน โดยใช้ทรัพยากรในการปลูกและจัดการผลผลิตเท่าเดิม ปัจจุบันมีพืชที่อยู่ระหว่างการศึกษาวิจัย 3 ชนิดคือ วานิลลา โกโก้ และเห็ด

3. การสร้างผู้นำรุ่นใหม่

3.1 การศึกษาในห้องเรียน

การดำเนินงานพัฒนาการศึกษา

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนในอำเภอแม่ฟ้าหลวงเปิดภาคการศึกษาในเดือนกรกฎาคม โดยก่อนเปิดภาคเรียนมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้สนับสนุนโรงเรียนทั้ง 39 โรงเรียน ในการเตรียมความพร้อมการเปิดเรียน และป้องกันตนเอง โดยสร้างที่ล้างมือ มอบเครื่องวัดอุณหภูมิ น้ำยาทำความสะอาด และหน้ากากผ้า ในจำนวนที่เหมาะสมกับจำนวนนักเรียนของโรงเรียนนั้นๆ

การจัดการเรียนการสอนในปี 2563 ประกอบด้วย

1. การเรียนการสอนแบบมอนเตสซอรี

ขยายผลกระบวนการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอรีในโรงเรียน ทั้งอำเภอแม่ฟ้าหลวงที่เปิดสอนระดับปฐมวัยครบ 37 โรงเรียน จำนวน 95 ห้องเรียน (ไม่เปิดสอนระดับปฐมวัย 2 โรงเรียน) พัฒนาการเรียนการสอนมอนเตสซอรีใน 7 ศูนย์ เพื่อใช้เป็นจุดอบรมพัฒนาครู ติดตาม ประเมินผล ช่วยเหลือ และแลกเปลี่ยนความรู้ของครูในโรงเรียนภายในศูนย์ จัดทำสื่อและเครื่องมือในการช่วยพัฒนาการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอรี ประกอบด้วย

- 1.1 คลิปวิดีโออธิบายวิธีการใช้สื่อมอนเตสซอรี จำนวน 40 คลิป จำแนกเป็นหมวดชีวิตประจำวัน 7 คลิป หมวดประสาทสัมผัส 13 คลิป หมวดคณิตศาสตร์ 17 คลิป และหมวดภาษาไทย 3 คลิป โดยมีการผลิตในรูปแบบ Hard Copy เก็บไว้ที่ศูนย์ และจัดเก็บในรูปแบบออนไลน์ผ่าน Google Drive ให้ครูสามารถเข้าถึงสื่อและศึกษาเพื่อพัฒนาตนเองได้ตลอดเวลา
- 1.2 คู่มือการอบรมมอนเตสซอรี 5 เล่ม ประกอบด้วย คู่มือทฤษฎีการสอนมอนเตสซอรี คู่มือหมวดชีวิตประจำวัน คู่มือหมวดประสาทสัมผัส คู่มือหมวดคณิตศาสตร์ และคู่มือหมวดภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

โครงการพัฒนาโดยดูจ (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

2. การเรียนการสอนแบบ Project-based Learning (PBL)

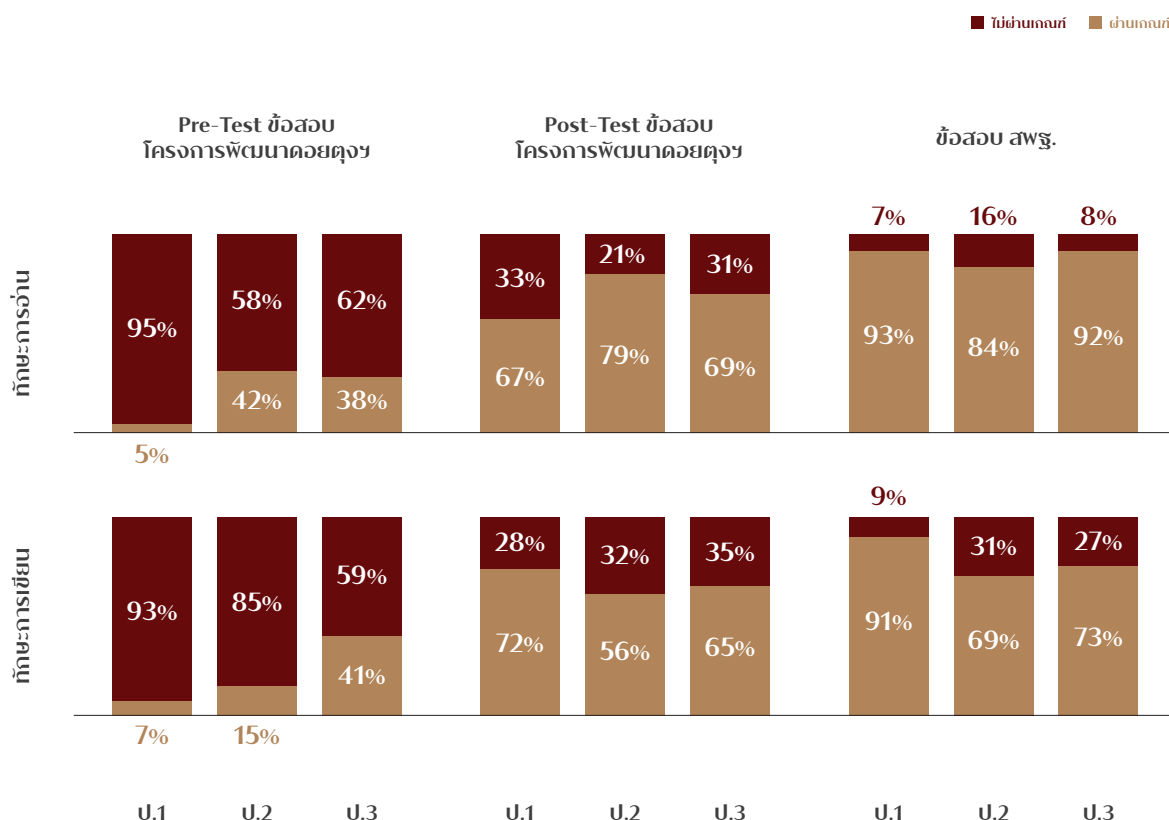
ดำเนินการอบรมและทบทวนให้ครูผู้สอน PBL ทั้ง 8 โรงเรียน ในพื้นที่โครงการพัฒนาโดยดูจฯ เรื่องการถอดบทเรียน การทบทวน ปรับเนื้อหาหัวข้อโครงการ การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้น ทักษะ 4 Cs: Critical Thinking, Communication, Collaboration and Creativity พัฒนาทักษะการสะท้อนผลการเรียนรู้จากการทำ โครงการ กำหนดแนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ พร้อมทั้ง สร้างครูแกนนำของโรงเรียน เพื่อเป็นผู้นำการเรียนรู้ และขับเคลื่อน ให้กระบวนการเรียนรู้แบบ PBL ให้เกิดความยั่งยืน

3. การพัฒนาภาษาไทยสำหรับเด็กที่ไม่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแม่ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3

- ปรับปรุงคุณภาพห้องเรียน จัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และสื่อประกอบการเรียนการสอนภาษาไทยให้โรงเรียนในพื้นที่ข้างเคียง โครงการพัฒนาโดยดูจฯ 31 โรงเรียน รวม 165 ห้องเรียน
- พัฒนาศูนย์ทั้ง 7 แห่งให้ช่วยเหลือกลุ่มโรงเรียนในศูนย์เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และเทคนิคที่เป็น Best Practice
- เพิ่มเวลาในการสอนอ่าน-เขียนภาษาไทย ในรูปแบบกิจกรรมคลินิกภาษาให้กับนักเรียนที่มีความยากลำบากในการเรียนและมีผลการอ่าน-เขียนภาษาไทยต่ำกว่าเกณฑ์ โดยอบรมการจัดทำสื่อและกิจกรรมที่สอดคล้องกับศักยภาพของนักเรียนกลุ่มนี้
- ผลการประเมินการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนในพื้นที่โครงการพัฒนาโดยดูจฯ โรงเรียนในพื้นที่ข้างเคียงโครงการพัฒนาโดยดูจฯ และโรงเรียนในพื้นที่โครงการร้อยใจรักษ์ ปีการศึกษา 2563 ต่ำกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้คือ 80% ซึ่งเกิดจากสถานการณ์โควิด-19 ทำให้โรงเรียนไม่สามารถเปิดสอนได้เต็มเวลา และครูผู้สอนย้ายออกจำนวนมาก โดยได้เปรียบเทียบการทดสอบ Post-Test ของโครงการกับการทดสอบ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ดังนี้

ผลประเมิน ป.1 - ป.3

โครงการพัฒนาด้วยจุด (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

4. การพัฒนาทักษะการอ่านภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ปีการศึกษา 2563

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ร่วมกับสถาบันภาษาไทยสิรินธร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ดำเนินโครงการพัฒนาทักษะการอ่านชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ในโรงเรียนนาร่อง 18 โรง ในพื้นที่โครงการพัฒนาด้วยจุดฯ และพื้นที่ขยายผลอำเภอแม่ฟ้าหลวง และโครงการร้อยใจรักษ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 มีทักษะด้านการอ่าน 3 ด้าน คือ ทักษะการอ่านจับรายละเอียด ทักษะในการอ่านจับประเด็น และทักษะการอ่านตีความ โดยใช้ชุดฝึกอ่านที่ทางสถาบันภาษาไทยสิรินธรฯ ได้จัดทำให้กับมูลนิธิเทคโนโลยีสารสนเทศตามพระราชดำริของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม และที่ได้จากครูในโรงเรียนที่เข้าโครงการทำเพิ่มเติมให้เข้ากับบริบทของโรงเรียน

5. การพัฒนาทักษะอาชีพ

การพัฒนาทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา รวม 3 โรงเรียนในพื้นที่โครงการพัฒนาด้วยจุดฯ เป็น 3 กลุ่มอาชีพ ได้แก่ กลุ่มงานเกษตร กลุ่มงานอาหาร และกลุ่มงานประดิษฐ์ โดยกำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้กระบวนการ และขั้นตอนในลักษณะบูรณาการ ร่วมกับการเรียนการสอนแบบ Project-based Learning โดยใช้แหล่งเรียนรู้ของโครงการพัฒนาด้วยจุดฯ เป็นแหล่งศึกษาและฝึกปฏิบัติงาน อาชีพสำหรับนักเรียน

6. ความร่วมมือกับพันธมิตร

6.1 โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูว์ส กรุงเทพฯ (STA)

- อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการแก้ไขปัญหาการอ่านและสะกดคำของนักเรียนที่มีความยากลำบากในการเรียนภาษาไทยสำหรับครูที่รับผิดชอบคลินิกภาษา จากทุกโรงเรียนจำนวน 35 คน จากสถานการณ์โควิด-19 จึงจัดทำเป็นเทคนิควิธีการโดยใช้การสื่อสารผ่านกลุ่มไลน์โดยครูที่นำเทคนิควิธีการไปใช้สอน ถ่ายคลิปการสอนสั้นๆ ส่งให้ผู้เชี่ยวชาญได้แสดงความคิดเห็น ต่อยอดและแก้ไขความเข้าใจผิดที่พบ
- การพัฒนาการสอนภาษาอังกฤษที่ใช้ในชีวิตจริงในระดับชั้นมัธยมศึกษาใน 3 โรงเรียนของพื้นที่โครงการพัฒนาด้วยจุดฯ เน้นการพัฒนาครูผู้สอนให้มีความคุ้นเคย มั่นใจในการวางแผน และสร้างบทเรียนสอนภาษาอังกฤษแบบใช้ในชีวิตจริง

6.2 บริษัท ทู คอรัปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)

- ห้องเรียน 5G โรงเรียนบ้านป่าขางนาเงิน และจัดหาอุปกรณ์ที่เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ ประกอบด้วย คอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก Headset Tablet แว่นตา VR พร้อมสื่อ 48 คลิป กระดานอัจฉริยะ Huawei Ideahub ขนาด 86 นิ้ว (สนับสนุนโดยบริษัท Huawei) อุปกรณ์กระจายสัญญาณ Wifi 5G พร้อมจัดเจ้าหน้าที่ ICT ประจำห้อง 1 คน

6.3 มูลนิธิทีช ฟอรั ไทยแลนด์

- คัดเลือกครูผู้สอนการเปลี่ยนแปลงจำนวน 4 คน ให้ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง 2 คน และโรงเรียนบ้านป่าขางนาเงิน 2 คน

6.4 กิจกรรมเสริม โครงการลดขยะสู่ปลอดฝักรวม

- ผลการดำเนินงานการจัดการขยะในโรงเรียนจำนวน 8 โรง มีขยะที่นำไปใช้ประโยชน์เพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 75 เพิ่มขึ้นร้อยละ 88 และมีปริมาณขยะที่นำไปทิ้งบ่อฝังกลบลดลงจากเดิมร้อยละ 23 ลดลงเหลือร้อยละ 13 นอกจากนี้ยังจัดประกวดโรงเรียนปลอดขยะ ครั้งที่ 1 โดยโรงเรียนที่ชนะเลิศ ได้แก่ โรงเรียนเจ้าพ่อหลวงอุปถัมภ์ 5 ส่วนรองชนะเลิศอันดับ 1 ได้แก่ โรงเรียนบ้านเขาแห่งพัฒนา และรองชนะเลิศอันดับ 2 ได้แก่ โรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง

โครงการพัฒนาโดยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

3.2 การศึกษานอกห้องเรียน

1. พื้นที่การเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กและเยาวชน
(ศูนย์เด็กไร่ดี)

โครงการพัฒนาโดยตุงฯ พัฒนาหลักสูตรการบ่มเพาะพลเมืองดีเพื่อสานต่อคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างยั่งยืนในพื้นที่โครงการพัฒนาโดยตุงฯ เนื้อหาหลักสูตรประกอบด้วยมิติด้านอาชีพ และมิติด้านกิจกรรมสร้างสรรค์ยามว่าง ด้วยการเชื่อมโยงความสนใจและความชอบของผู้เรียนให้สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่โดยตุง เพื่อให้เยาวชนมีสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจ ไม่ไขว่ไขว่กับสิ่งชั่วร้าย พร้อมทั้งฝึกทักษะความเป็นผู้นำและการบริหารจัดการ รวมทั้งสิ้น 13 หลักสูตร ได้แก่ เกษตรกรน้อย มัคคุเทศก์น้อย โดยตุง หน่วยแพทย์ฉุกเฉิน ข่าไม้ไผ่ดี บาริสต้า นักประชาสัมพันธ์ นักหัตถกรรม นักพิทักษ์สิ่งแวดล้อม นักประกอบอาหาร บรรณารักษ์ นักเต้น นักดนตรี และนักฟุตบอล จำนวนการเข้าใช้บริการตลอดปี 2563 รวม 7,022 ครั้ง ปัจจุบันมีสมาชิกรวม 1,004 คน เป็นสมาชิกที่ใช้บริการอย่างต่อเนื่อง 105 คน คิดเป็นร้อยละ 10 ของสมาชิกทั้งหมด

2. ทุนการศึกษา

ปี 2563 มีเยาวชนสมัครขอรับทุนการศึกษาจำนวนทั้งสิ้น 34 คน และได้รับทุนการศึกษาประจำปี 2563 จำนวนทั้งสิ้น 20 คน ประกอบด้วย มหาวิทยาลัยแม่โจ้ 5 คน มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง 4 คน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย 6 คน มหาวิทยาลัยพะเยา 3 คน วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย 1 คน และทุนระดับมัธยมศึกษา 1 คน มีการจัดกิจกรรมระหว่างทุนการศึกษา ดังนี้

1. จัดกิจกรรมบ่มเพาะและสร้างเครือข่ายนักศึกษาทุน ได้แก่ กิจกรรมปฐมนิเทศ กิจกรรมพัฒนาศักยภาพระหว่างเรียน กิจกรรมเยี่ยมเยียนเพื่อให้คำปรึกษาและให้กำลังใจผ่านเพจเฟซบุ๊กชื่อ ทุนการศึกษามูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์ และกลุ่มเฟซบุ๊กชื่อ นักเรียนทุนมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ
2. จัดกิจกรรมแนะแนวการศึกษาต่อและให้คำปรึกษาแก่เยาวชนทั่วไป เพื่อให้เยาวชนสามารถวางแผนการเรียนรู้อันจะนำไปสู่อาชีพที่ปรารถนาในอนาคตได้

ในปีการศึกษา 2563 มีนักเรียนทุนที่สำเร็จการศึกษา 10 คน และกลับมาทำงานในพื้นที่ 3 คน โดยเข้าทำงานที่สำนักงานประสานงานโครงการพัฒนาโดยตุงฯ 2 คน และที่ว่าการอำเภอแม่ฟ้าหลวง 1 คน

โครงการศึกษาและพัฒนาการปลูกชาน้ำมัน และพืชน้ำมันอื่นๆ

ข้อมูลพื้นฐาน

ระยะเวลาดำเนินโครงการ
2548-ปัจจุบัน

พื้นที่โครงการ
ครอบคลุม 2 พื้นที่ ได้แก่
หมู่บ้านปางมะหัน และ
หมู่บ้านปุนะ ตำบลแก่งไทร
อำเภอแม่ฟ้าหลวง
จังหวัดเชียงราย

พื้นที่

- หมู่บ้านปางมะหัน
17,039 ไร่
- หมู่บ้านปุนะ 33,327 ไร่

รวมพื้นที่ทั้งหมด
50,366 ไร่

ผู้รับประโยชน์
ประชากร 3,305 คน
571 ครัวเรือน

ความเป็นมา

โครงการนี้เริ่มต้นมาตั้งแต่ปี 2548 เพื่อแก้ไขความยากจน และพัฒนาทางเลือกในการดำรงชีวิตแก่ผู้คนในพื้นที่ แก้ปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ การบุกรุกทำลายป่า โดยมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ร่วมกับมูลนิธิชัยพัฒนา ศึกษาและพัฒนาการปลูกชาน้ำมัน และพืชน้ำมันอื่นๆ ให้เป็นพืชเศรษฐกิจของพื้นที่ ตามพระราชดำริของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เนื่องจากชาน้ำมันเป็นพืชเศรษฐกิจที่มีประโยชน์ทางการแพทย์ มีราคาสูง เหมาะแก่การสร้างรายได้ที่มั่นคงให้คนในพื้นที่ โดยโครงการฯ ได้กำหนดเขตพื้นที่ทำกิน ส่งเสริมอาชีพที่หลากหลาย พร้อมทั้งให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาป่า และดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกับป่าได้อย่างยั่งยืน ตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร

การดำเนินงานในปี 2563

ในปี 2563 ได้ส่งเสริมการดูแลแปลงชาน้ำมันโดยดำเนินการปลูกซ่อมต้นชาน้ำมันพันธุ์ดี จำนวน 84,173 ต้น และเสียบยอดพันธุ์ดี 103,994 ต้น พร้อมกันนี้ได้ดำเนินการสำรวจข้อมูลต้นชาน้ำมันรายต้นอย่างต่อเนื่องเพื่อกำหนดแผนการจัดการแปลงอย่างมีประสิทธิภาพ และพัฒนางานส่งเสริมอาชีพผู้มียารายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจน

ด้านงานพัฒนาคุณภาพชีวิต ได้ดำเนินกิจกรรมเพื่อส่งเสริมรายได้และลดรายจ่าย ดังนี้ ส่งเสริมการเลี้ยงสุกรแม่พันธุ์จำนวน 54 ตัว โดยมอบให้เกษตรกร 54 ครัวเรือน ส่งเสริมการเลี้ยงไก่กระดุกดำ 898 ตัว โดยมอบให้เกษตรกรในพื้นที่ ทดลองเลี้ยงจำนวน 600 ตัว และมอบให้เกษตรกรเครือข่ายในพื้นที่ 2 ราย เพื่อกระตุ้นความต้องการของตลาด รายได้หลังหักค่าใช้จ่ายของทุกกิจกรรมรวมเป็นจำนวน 16,597 บาท/ปี

นอกจากนี้ ยังมีการส่งเสริมงานหัตถกรรมชุมชนโดยสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน 231,856 บาท คิดเป็นรายได้ 7,992 บาท/คน/ปี (ชาวบ้าน 29 ราย) โครงการฯ ยังได้เตรียมกล้าพันธุ์ชาอัสสัม เพื่อส่งเสริมให้ชาวบ้านจำนวน 100 ครัวเรือนนำไปเพาะปลูกในปี 2564 ต่อไป

ผลการสำรวจข้อมูลสภาพเศรษฐกิจสังคมของชาวบ้านจำนวนทั้งสิ้น 571 ครัวเรือน เพื่อนำไปกำหนดแผนงานส่งเสริมอาชีพให้ตรงตามความต้องการของชุมชน พบว่า ชาวบ้านที่เข้าร่วมโครงการมีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนอยู่ที่ 221,738 บาท/ครัวเรือน/ปี เมื่อเทียบกับรายได้เฉลี่ย 54,082 บาท/ครัวเรือน/ปีช่วงเริ่มต้นโครงการ

ปัญหาตั้งต้น

ชุมชนมีความ
ขัดแย้งเรื่องน้ำ
และที่ดินทำกิน

เส้นทางลำเลียง
ยาเสพติด
และปัญหา
ผู้เสพยาเสพติด

ปลูกพืชเชิงเดี่ยว
ขาดการบริหาร
จัดการน้ำ ชุมชน
มีข้าวไม่พอกิน

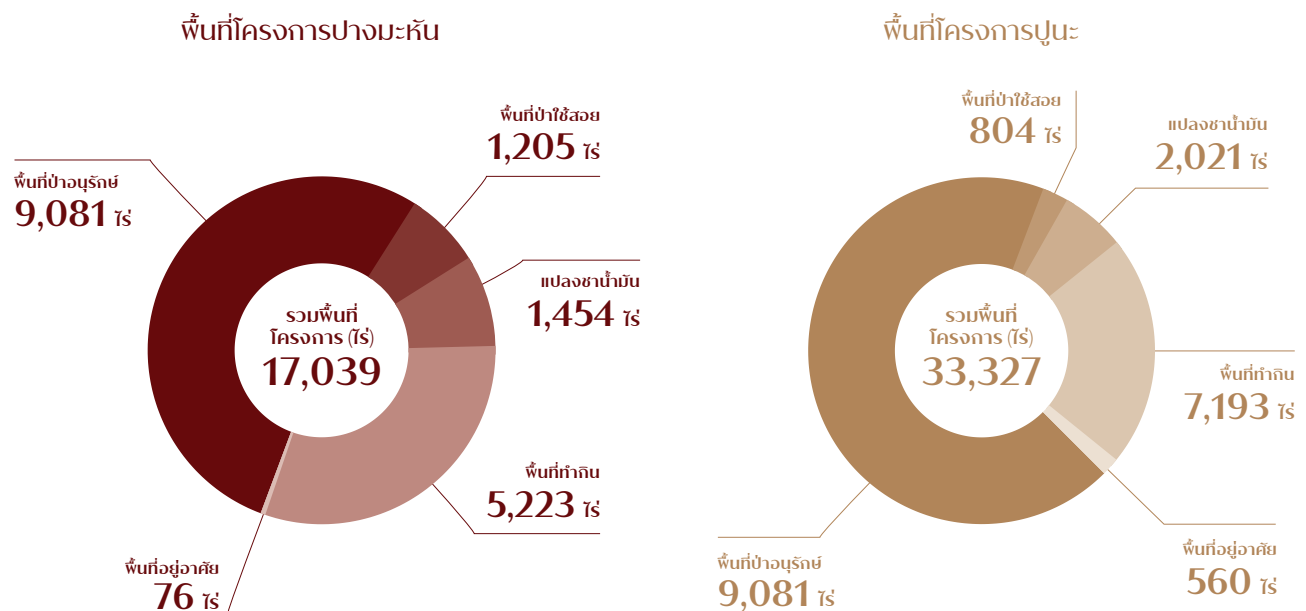
ป่าต้นน้ำ
ถูกทำลาย

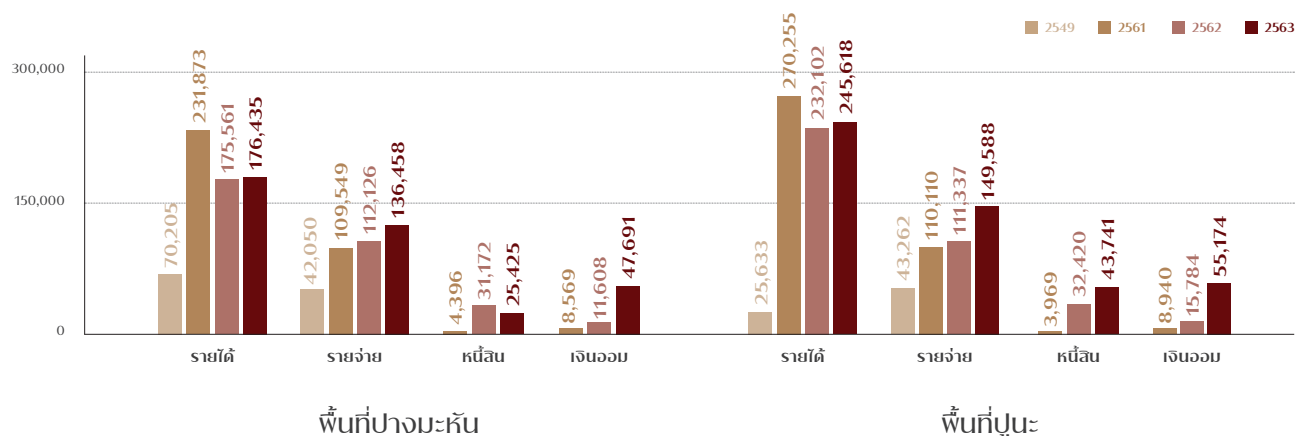
ขาดองค์ความรู้
และทักษะอาชีพ

ผลจากการพัฒนา: ชาวบ้านได้อะไร?

๑๕) **สิ่งแวดล้อม:** การใช้ประโยชน์พื้นที่โครงการ

๑๖) **เศรษฐกิจ:** เปรียบเทียบรายได้ รายจ่าย หนี้สิน และเงินออม ต่อครัวเรือน (บาท/ครัวเรือน/ปี)

โครงการแปรรูปป่าเศรษฐกิจน่าน

ข้อมูลพื้นฐาน

ระยะเวลาดำเนินโครงการ
2563 – ปัจจุบัน
โครงการแปรรูปป่าเศรษฐกิจ
น่าน

พื้นที่โครงการ
ครอบคลุมพื้นที่ 20 หมู่บ้าน
4 ตำบล 3 อำเภอ
จังหวัดน่าน

ความเป็นมา

โครงการแปรรูปป่าเศรษฐกิจน่าน เป็นโครงการต่อเนื่องจากโครงการปลูกป่า สร้างคน บน วิถีพอเพียง รักษาต้นน้ำ บรรเทาอุทกภัย ซึ่งเริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี 2556 โดยมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ และสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระสืบสานแนวพระราชดำริ มีวัตถุประสงค์ เพื่อฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ เพิ่มพื้นที่ป่า ควบคู่กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชน ส่งเสริมให้ชุมชนอยู่ร่วมกับป่าได้อย่างยั่งยืน โดยมีกิจกรรมหลักในโครงการฯ ได้แก่ การจัดการ ใช้ประโยชน์พื้นที่ป่าแยกจากที่ทำกินและที่อยู่อาศัยอย่างชัดเจน การจัดตั้งคณะกรรมการและกฎ ระเบียบชุมชนว่าด้วยการใช้และอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่ที่กำหนดให้เป็นป่า ประกอบด้วย ป่าอนุรักษ์เพื่อเป็นพื้นที่ต้นน้ำและรักษาความหลากหลายทางชีวภาพ ป่าใช้สอยเพื่อเป็นพื้นที่แหล่ง พลังงานและแหล่งอาหารที่บริหารจัดการโดยชุมชน และป่าเศรษฐกิจซึ่งมีบทบาทสำคัญในการสร้าง รายได้ที่ยั่งยืนทดแทนการพึ่งพิงพืชไร่เชิงเดี่ยว อีกทั้งยังทำหน้าที่เป็นแนวกันไฟที่มีชีวิต ช่วยป้องกัน ไฟไม่ให้ลามเข้าพื้นที่ป่าอนุรักษ์และป่าใช้สอยอีกด้วย นอกจากนั้น ยังมุ่งเน้นการแก้ปัญหาความ ยากจนและยกระดับคุณภาพชีวิตของชาวบ้านในพื้นที่ ด้วยการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรและ ปศุสัตว์ การจัดตั้งกองทุนพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ และการแปรรูป รวมถึงการปรับปรุงน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภคและการชลประทาน

การดำเนินงานในปี 2563

ในปีนี้ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ มุ่งเน้นการวิจัยและพัฒนาเพื่อเพิ่มผลผลิตมะม่วงหิมพานต์ ส่งเสริมคุณภาพผลผลิตกาแฟละลา ศึกษาพืชที่เหมาะสมเพื่อเพิ่มทางเลือกให้แก่เกษตรกร และลด ปัญหาการปลูกพืชเชิงเดี่ยวในพื้นที่ อีกทั้งยังส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการ ไฟป่า ควบคู่ไปกับการดูแลอนุรักษ์ป่า โดยดำเนินกิจกรรมต่างๆ ดังนี้

1. การจัดหาตลาดให้พืชเศรษฐกิจ

สามารถจัดหาตลาดให้กับผลผลิตกาแฟละลาได้ 18.4 ตัน มูลค่า 1,846,800 บาท และผลผลิต มะม่วงหิมพานต์ได้ 36.8 ตัน มูลค่า 922,300 บาท รวมมูลค่าการสร้างรายได้ให้ชุมชนทั้งสิ้นกว่า 2.7 ล้านบาท

2. การวิจัยและพัฒนาการเพิ่มผลผลิตมะม่วงหิมพานต์ และพืชทางเลือก

จัดทำแปลงสาธิตมะม่วงหิมพานต์ 43.75 ไร่ (16 แปลง 15 ราย) เพื่อเป็นตัวอย่างแนวทางการดูแลเพื่อเพิ่มผลผลิต โดยมีเป้าหมายผลผลิตเฉลี่ยต่อต้นอยู่ที่ 2.4 กิโลกรัม/ต้น จากการทดลอง พบว่าแปลงสาธิตมะม่วงหิมพานต์ได้ผลผลิตเฉลี่ย 3.14 กิโลกรัม/ต้น มากกว่าเป้าที่ตั้งไว้

ส่งเสริมการปลูกและวิธีการแปรรูปกาแฟที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน ส่งเสริมต้นกาแฟจำนวน 122,006 ต้นให้เกษตรกร 99 ราย พื้นที่ 212 ไร่ เพื่อพัฒนาและเผยแพร่องค์ความรู้ในการจัดการแปลงและการแปรรูปกาแฟที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน จัดทำระบบน้ำเข้าพื้นที่แปลงกาแฟและที่ทำกินของเกษตรกร ก่อสร้างฝายการเกษตรทั้งหมด 6 ตัว และตั้งจำนวน 17 ใบสำหรับใส่ปุ๋ย ฉีดพ่นสารกำจัดโรคแมลงภายในแปลงกาแฟช่วงฤดูแล้ง มีผู้รับผลประโยชน์ 82 ราย โครงการฯ มุ่งพัฒนาความสามารถในการแข่งขันให้เกษตรกร โดยการเพิ่มผลผลิตต่อต้น ส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้ที่ยั่งยืนต่อไป

3. ศึกษาข้อมูลพืชทางเลือกที่เหมาะสมในพื้นที่

จากการทดลองแปลงสาธิตมะม่วงหิมพานต์ทั้ง 16 แปลง พบว่าแปลงที่มีความสูง 800 เมตรเหนือระดับน้ำทะเลขึ้นไปมีผลผลิตน้อยกว่าแปลงอื่นๆ อย่างมีนัยยะสำคัญ เนื่องจากปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมและสภาพอากาศ ส่งผลให้ต้นมะม่วงหิมพานต์เจริญเติบโตล่าช้า ในอนาคตสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้โดยการปลูกพืชทางเลือกที่เหมาะสมในแต่ละพื้นที่ เช่น กาแฟ กุ้ง กล้วยน้ำว่า เเสริมในแปลงมะม่วงหิมพานต์ โดยให้ต้นมะม่วงหิมพานต์เป็นไม้ร่มเงา ทั้งนี้ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้ร่วมกับภาคเอกชนทดลองแปรรูปผลผลิตกล้วยน้ำว่า พบว่ากล้วยน้ำว่าที่ปลูกในพื้นที่โครงการฯ มีศักยภาพและเป็นที่ต้องการของตลาดทั้งในและนอกพื้นที่

4. การบริหารจัดการสถานการณ์ไฟฟ้า

ชุมชนมีความเข้าใจและปฏิบัติตามนโยบายมาตรการป้องกันไฟฟ้าของภาครัฐอย่างเคร่งครัด ด้วยการซ่อมแซมหอระวังไฟฟ้า ทำแนวกันไฟ ลาดตระเวน สังเกตการณ์ไฟฟ้าในพื้นที่ ส่งผลให้อัตรากาเกิดไฟป่าลดลงร้อยละ 99 จากปีฐาน (2556) นอกจากนี้ชุมชนยังสามารถบริหารจัดการบัญชีกองทุนปลูกป่าสร้างคนบนวิถีพอเพียงฯ สำหรับการเบิกจ่ายนำมาเป็นทุนในการดูแลป่าได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตารางสรุปอัตราการเกิดไฟป่าในปี 2561 - 2563 เทียบกับปีฐาน 2556

พื้นที่	ปี 2556	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564	ร้อยละที่ลดลงจากปี 2556
พื้นที่ลุ่มน้ำ (ไร่)	250,000	250,000	250,000	250,000	250,000	-
พื้นที่ไฟไหม้ (ไร่)	76,180	24	954	7,316	5	99
อัตราส่วนพื้นที่ไฟไหม้ต่อพื้นที่ทั้งหมด (คิดเป็นร้อยละ)	30.47	0.01	0.38	2.92	0.002	

ปัญหาตั้งต้น

ธรรมชาติถูกทำลาย
คิดเป็นร้อยละ 45 ของแม่บ้าน
เจ้าพระยา แต่พื้นที่ป่า
กลับลดลงอย่างมาก

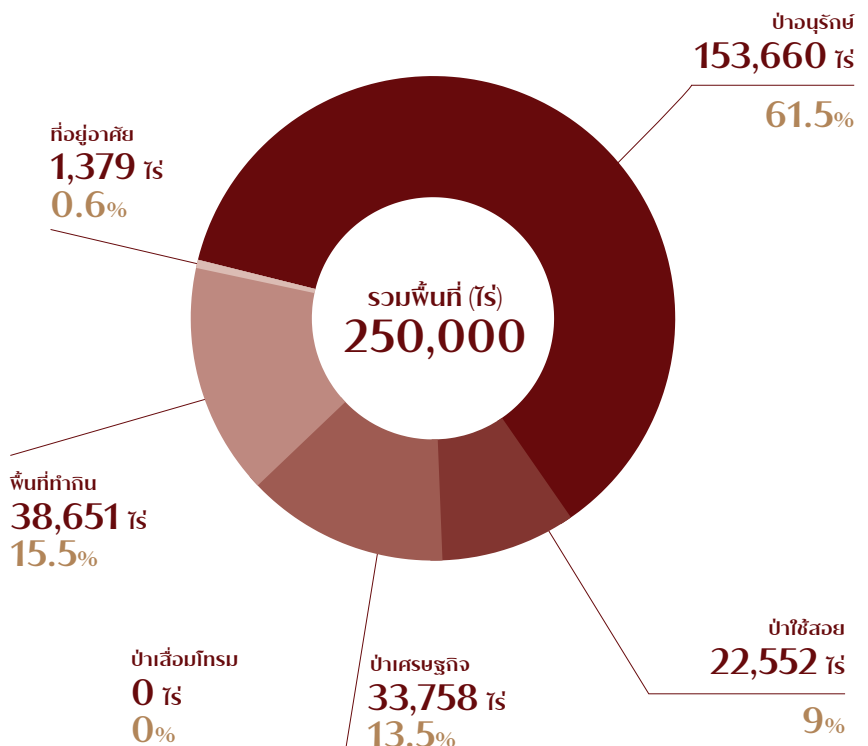
การเกษตร เผาป่าเพื่อทำไร่
หมุนเวียน ปลูกพืชเชิงเดี่ยว
แหล่งทำกินปนเปื้อนสารเคมี

คุณภาพชีวิต
ผู้คนยากจนและไม่มีรายได้
ที่มั่นคง

ผลจากการพัฒนา: ชาวบ้านได้อะไร?

๕๑ สิ่งแวดล้อม: การใช้ประโยชน์พื้นที่โครงการ

โครงการร้อยใจรัก

ข้อมูลพื้นฐาน

ระยะเวลาดำเนินโครงการ
2561-2572

พื้นที่โครงการ
ครอบคลุมพื้นที่
ลุ่มน้ำห้วยเมืองงาม
4 หมู่บ้านหลัก ได้แก่
บ้านเมืองงามเหนือ
บ้านเมืองงามใต้
บ้านห้วยล้าน
บ้านหัวเมืองงาม และ
20 หมู่บ้านย่อยในตำบล
ท่าตอน อำเภอมะนัง
จังหวัดเชียงใหม่
พื้นที่ 37,119 ไร่

ผู้รับประโยชน์
1,087 ครัวเรือน 4,371 คน

ความเป็นมา

โครงการร้อยใจรักสนับสนุนมาตรการและนโยบายของรัฐบาลในการป้องกันและแก้ไข
ปัญหาเสียดิน และเสริมสร้างความมั่นคงของชาติด้วยการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ด้วย
ในปัจจุบัน สถานการณ์ยาเสพติดได้แพร่ระบาดในพื้นที่เมืองในรูปแบบของการผลิต การจำหน่าย
และลำเลียง โดยเฉพาะในพื้นที่ภาคเหนือของไทย โครงการร้อยใจรักจึงนำแนวทางปฏิบัติของ
การพัฒนาทางเลือกมาประยุกต์ใช้เพื่อแก้ปัญหาเสียดินในบริบทสังคมเมือง และสร้างภูมิคุ้มกัน
แก่ชุมชนเป้าหมายซึ่งเคยมีรายได้ส่วนใหญ่จากกิจกรรมผิดกฎหมายต่างๆ ให้หันมาประกอบอาชีพ
สุจริตแทน

การพัฒนาทางเลือกเชิงพื้นที่ระยะยาวที่นำมาประยุกต์ใช้ในโครงการฯ มีลำดับการพัฒนา
“อยู่รอด พอเพียง ยั่งยืน” ในมิติเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เสริมสร้างศักยภาพของคนใน
ชุมชนในด้านการเกษตร ปลูกสัตว์ ขนประทุน หัตถกรรม การแปรรูปสร้างมูลค่าแก่ผลผลิต การ
ท่องเที่ยว และการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ตลอดจนสามารถขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชน
ต่อไปได้ด้วยตนเอง

การดำเนินงานในปี 2563

ในปี 2563 ซึ่งเป็นปีที่สามของการดำเนินโครงการฯ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ยังคงเดินหน้า
สร้างความเข้าใจ เข้าถึงชุมชนเป้าหมาย และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกระดับอย่างต่อเนื่อง ควบคู่กับ
การดำเนินกิจกรรมพัฒนาเชิงพื้นที่ตามมิติการพัฒนาต่างๆ อันจะนำไปสู่การสร้างอาชีพทางเลือก
ที่สุจริต รายได้ที่ยั่งยืน สร้างภูมิคุ้มกันของชุมชนต่อปัญหาเสียดินและสิ่งผิดกฎหมายอื่นๆ อย่าง
ยั่งยืน โดยมีผลการดำเนินงานดังนี้

• **มิติน้ำ** โครงการฯ พัฒนาระบบน้ำเพื่อการเกษตร สร้างอ่างเก็บน้ำ 24 แห่ง บ่อพวง
32 บ่อ ฝายการเกษตรขนาดเล็ก 10 ตัว และซ่อมแซมระบบส่งน้ำในที่นา 5 จุด รวมพื้นที่รับน้ำ
2,316 ไร่ มีผู้รับประโยชน์ทั้งสิ้น 369 คน ทั้งยังสร้างฝายอนุรักษ์จำนวน 300 ตัวเพื่อสร้างความ
ชุ่มชื้นให้ป่าต้นน้ำในพื้นที่ด้วย

• **มิติการเกษตร**

- โครงการฯ ทดลองใช้แนวทางการทำเกษตรแบบประณีตและแม่นยำ หรือการทำเกษตรที่คำนึงถึงคุณภาพผลผลิต มีการจัดการแปลงอย่างมีประสิทธิภาพและได้มาตรฐาน โดยทดลองปลูกพืชระยะสั้นและระยะยาวที่ชาวบ้านนิยมปลูกอยู่แล้ว เพื่อพัฒนาคุณภาพและเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรไปเผยแพร่ให้ชาวบ้าน ตลอดจนสนับสนุนให้เกษตรกรลดการใช้สารเคมีที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม

- โครงการฯ จัดกิจกรรมเพิ่มผลผลิตข้าวนาและข้าวไร่ต่อเนื่อง มีเกษตรกรเข้าร่วม 42 ราย และ 24 ราย ตามลำดับ โดยหลังจากเก็บเกี่ยวผลผลิต พบว่าปริมาณผลผลิตเฉลี่ยข้าวนาและข้าวไร่ของชาวบ้านที่เข้าร่วมกิจกรรมอยู่ที่ 809 กิโลกรัมต่อไร่ และ 245 กิโลกรัมต่อไร่ ซึ่งสูงกว่าผลผลิตเฉลี่ยของเกษตรกรที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมในพื้นที่โครงการฯ ร้อยละ 20 และร้อยละ 79 ตามลำดับ

- ส่งเสริมการปลูกพืชทางเลือกที่มีศักยภาพให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ ได้แก่ พักทองญี่ปุ่นและพักทองมินิ พักทองคางคก เก๊กฮวยเสาวรส และเคปูลเบอรี่ แก่เกษตรกรจำนวน 118 ราย พื้นที่รวม 164 ไร่ จากนั้นรับซื้อผลผลิตจากชาวบ้านจำนวน 1,325 กิโลกรัม สร้างรายได้รวม 6,209,119 บาท

- โครงการฯ ร่วมมือกับบริษัท ซี.พี. สตาร์เลนส์ จำกัด พัฒนาผลผลิตมะม่วงคุณภาพเพื่อส่งขายในตลาดต่างประเทศ โดยส่งเสริมความรู้ด้านการจัดการในแปลงไปจนถึงการคัดคุณภาพผลผลิต ปริมาณที่ส่งออกทั้งหมดในปี 2563 รวม 29,390 กิโลกรัม คิดเป็นมูลค่า 779,340 บาท ราคาลดลงจากที่ผ่านมาประมาณร้อยละ 40 - 60 เนื่องด้วยการส่งออกมะม่วงได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 ส่งผลให้ทางกลุ่มวิสาหกิจไม้ผลคุณภาพบ้านห้วยล้านปรับตัวไปขายผลผลิตผ่านช่องทางอื่นๆ ด้วยตัวเอง เช่น การขายผ่านช่องทางออนไลน์ และตลาดอื่นๆ ในพื้นที่ การขายภายในประเทศ รวมเป็นปริมาณ 61,478 กิโลกรัม มูลค่า 1,010,365 บาท

• **มิติปศุสัตว์** สนับสนุนพันธุ์สัตว์ในรูปแบบกองทุนหมุนเวียน ได้แก่ แกะกระดูกดำ เป็ดเทศ เป็ดไข่ และสุกร ให้ชาวบ้านที่สนใจ 245 ราย เพื่อเป็นแหล่งอาหารในครัวเรือนและรายได้เสริมให้ชาวบ้าน นอกจากนี้ยังมีอาสาสมัครปศุสัตว์ติดตามให้บริการด้านสุขภาพสัตว์ และให้คำแนะนำชาวบ้านเรื่องการเลี้ยงสัตว์ ผลจากการให้บริการช่วยลดอัตราการตายของสัตว์ชนิดต่างๆ ได้แก่ สุกรลดลงจากร้อยละ 7.43 เป็นร้อยละ 4.83 ไก่ลดลงจากร้อยละ 23 เป็นร้อยละ 16 เป็ดลดลงจากร้อยละ 19 เป็นร้อยละ 15 รวมมูลค่าที่ได้จากการลดอัตราการตายในสัตว์ทั้ง 3 ชนิดดังกล่าวเท่ากับ 581,940 บาท

• **มิติหัตถกรรม** ส่งเสริมอาชีพให้กลุ่มสตรีผลิตสินค้าภายใต้แบรนด์ดอยตุง มูลค่ารวมทั้งสิ้น 558,146 บาท และร่วมพัฒนาสินค้าหัตถกรรมโดยใช้วัตถุดิบขนเฝามาประยุกต์กับการออกแบบร่วมสมัย อาทิ กระเป๋าผ้าปัก กระเป๋ากระสอบพลาสติก และพวงกุญแจพู่ วางจำหน่ายในตลาดชุมชนเป็นรายได้เสริมให้ชาวบ้าน

• **มิติการท่องเที่ยวและแปรรูป** จัดตั้ง “กาดหลวงร้อยใจรัก” เป็นช่องทางจำหน่ายสินค้าและบริการต่างๆ จากชุมชน

สามารถสร้างรายได้ให้ชุมชนแล้วทั้งสิ้น 2,759,676 บาท นอกจากนี้ได้เริ่มจัดกิจกรรม “กาดนัดวันเสาร์” บริเวณกาดหลวงร้อยใจรักทุกวันเสาร์ เพิ่มเติมจากตลาดนัดวันอังคาร เพื่อเปิดโอกาสให้ชาวบ้านสร้างรายได้เพิ่มเติม และได้รับความสนใจจากประชาชนและนักท่องเที่ยวเป็นอย่างดี อย่างไรก็ตาม เนื่องจากสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 ส่งผลให้กาดนัดวันอังคารและวันเสาร์ต้องยุติลงชั่วคราวตามมาตรการควบคุมโรคระบาดของจังหวัดเชียงใหม่

• **มิติสาธารณสุข** โครงการฯ ร่วมกับสำนักงาน ป.ป.ส. ติดตามผลกิจกรรมอาสาทำดี รุ่นที่ 1-2 รวม 146 คน หลังจากเข้ารับการบำบัดยาเสพติดเป็นระยะเวลา 60 วัน โดยติดตามเรื่องสุขภาพ สภาพความเป็นอยู่ และสนับสนุนการประกอบอาชีพหลังการบำบัดอย่างต่อเนื่อง พบว่ามีผู้กลับไปเสพยาเสพติดซ้ำจำนวน 22 คน (คิดเป็นร้อยละ 17.74) นอกจากนี้ โครงการฯ ยังร่วมกับส่วนราชการอำเภอแม่เมาะ ลงพื้นที่แก้ปัญหาการระบาดของโครงการร้อยใจรักฯ โครงการสนับสนุนเตียงสระผมและแชมพูกำจัดเหาเพื่อใช้ในการออกหน่วยสระผมเคลื่อนที่

• **มิติการศึกษา** จัดการเรียนเสริมทักษะภาษาไทยให้นักเรียนที่มีทักษะการใช้ภาษาไทยต่ำกว่าเกณฑ์ ณ บริเวณกาดหลวงร้อยใจรักฯ ในช่วงที่โรงเรียนระงับการเรียนการสอนเนื่องจากการระบาดของโรคโควิด-19 นอกจากนี้ โครงการฯ ยังได้สนับสนุนถุงยังชีพให้นักเรียนที่มีฐานะยากจนจาก 3 โรงเรียนในพื้นที่โครงการร้อยใจรักฯ จำนวน 346 คน

• **มิติการจัดการใช้ประโยชน์พื้นที่** จัดตั้งกองทุนไม่มีไฟฟ้า ครอบคลุมพื้นที่ป่าอนุรักษ์ใน 24 หมู่บ้าน รวม 21,220 ไร่ โดยชาวบ้านจะต้องดูแลพื้นที่ป่าในเขตรับผิดชอบของแต่ละหมู่บ้านตลอดช่วงฤดูแล้ง หากไม่มีไฟฟ้าจะได้เงินสนับสนุนไร่ละ 10 บาท แต่ถ้าหากไฟฟ้าจะมีจะหักค่าสนับสนุนไร่ละ 500 บาท ผลการดำเนินงานพบพื้นที่เสียหายจากไฟป่ารวม 266 ไร่ ลดลงจากร้อยละ 98 หรือลดลง 13,321 ไร่ และโครงการฯ ได้มอบเงินสนับสนุนกองทุนไม่มีไฟฟ้าทั้งสิ้น 79,220 บาท

• **กิจกรรมอื่นๆ** สำรวจข้อมูลประชากรประจำปี เพื่อประเมินความเปลี่ยนแปลงด้านสภาพเศรษฐกิจและสังคมของหมู่บ้านเป้าหมายทั้ง 24 หมู่บ้าน รวม 1,089 หลังคาเรือน ผลการสำรวจข้อมูลบ่งชี้ว่า ประชากรส่วนใหญ่กว่าร้อยละ 99 มีน้ำและข้าวเพียงพอต่อการบริโภคตลอดทั้งปี ในภาพรวม ประชากรมีค่าใช้จ่าย ทรัพย์สิน และหนี้สินคงค้างลดลง แม้ว่าภัยแล้งจะส่งผลกระทบต่อปริมาณผลผลิตทางการเกษตร อันเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้รายได้รวมของประชากรในพื้นที่ลดลงร้อยละ 2 และรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปีอยู่ที่ 43,380 บาท ซึ่งลดลงจากรายได้เฉลี่ยปีก่อนหน้าร้อยละ 8 แต่ครัวเรือนที่เคยมีรายได้ต่ำ ในปีนี้มีรายได้สูงขึ้น และจำนวนครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจนจังหวัดเชียงใหม่ (29,700 บาท/คน/ปี) ลดลงจากร้อยละ 52 เหลือร้อยละ 46 ชี้ให้เห็นว่าปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ลดลง

โครงการร้อยใจรักย์

ปัญหาตั้งต้น

ความยากจน
ชาวบ้านขาด
ความรู้และทักษะ
ในการประกอบ
อาชีพ มีความ
เหลื่อมล้ำทาง
เศรษฐกิจ

**การบริหาร
จัดการน้ำ**
น้ำเพื่อการอุปโภค
ไม่เพียงพอในหน้าแล้ง
ไม่มีระบบชลประทาน
ไม่สามารถใช้น้ำเพื่อ
การเกษตรอย่างมี
ประสิทธิภาพ

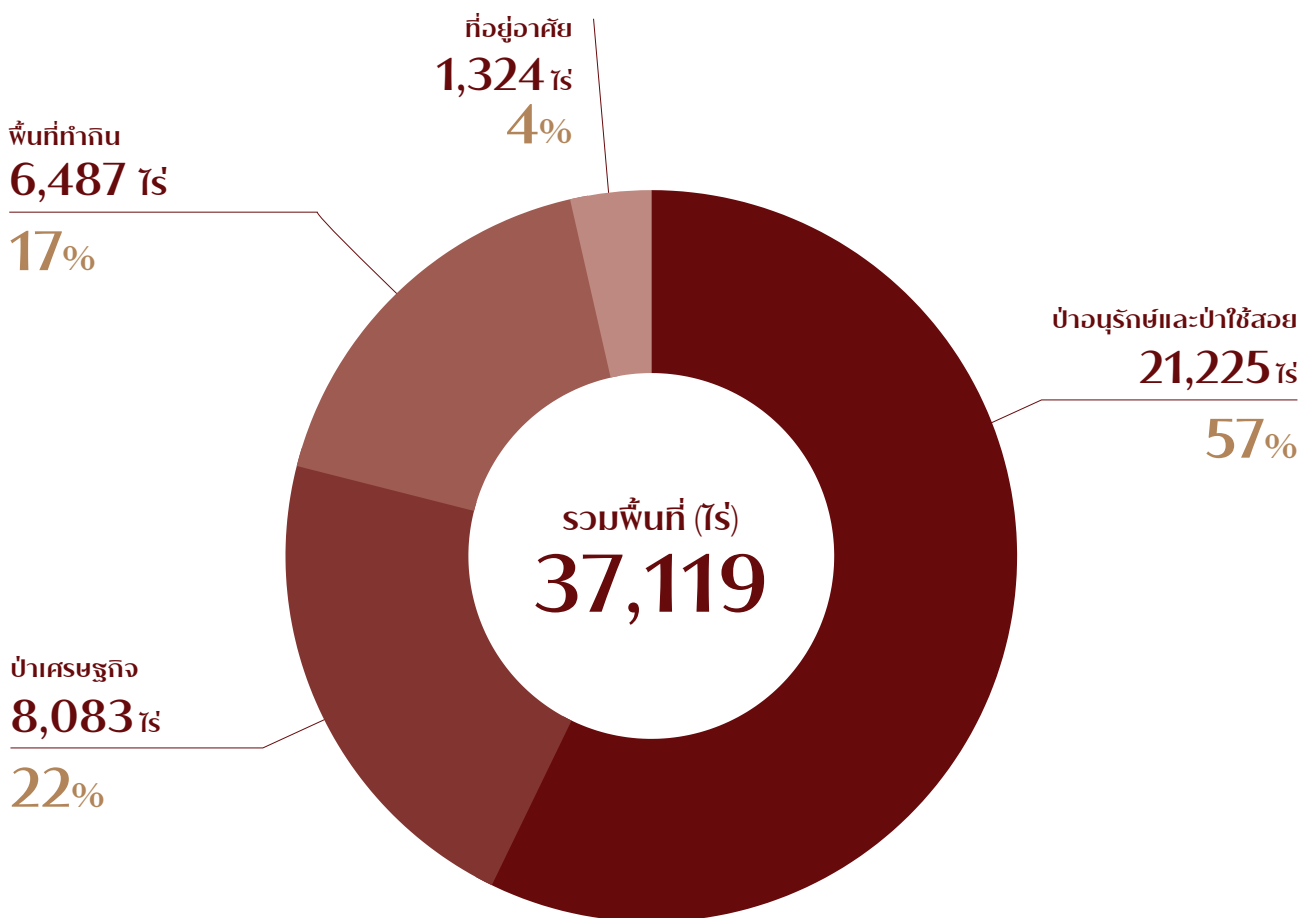
ยาเสพติด
ยังมีผู้เสพยาและ
ผู้ค้าหลงเหลือ
อยู่ในพื้นที่อิทธิพล
ของกลุ่มเครือข่าย
ยาเสพติด

การเกษตร
ใช้สารเคมีในการทำ
เกษตรมาก ขาดองค์ความรู้
ในการทำเกษตร น้ำไม่เพียงพอในหน้าแล้ง ดินเสื่อม
คุณภาพ มีอัตราการตาย
ของปศุสัตว์สูง เนื่องจาก
เกษตรกรขาดความรู้ความ
เข้าใจเกี่ยวกับการเลี้ยง
ปศุสัตว์ที่เหมาะสม

ผลจากการพัฒนา: ชาวบ้านได้อะไร?

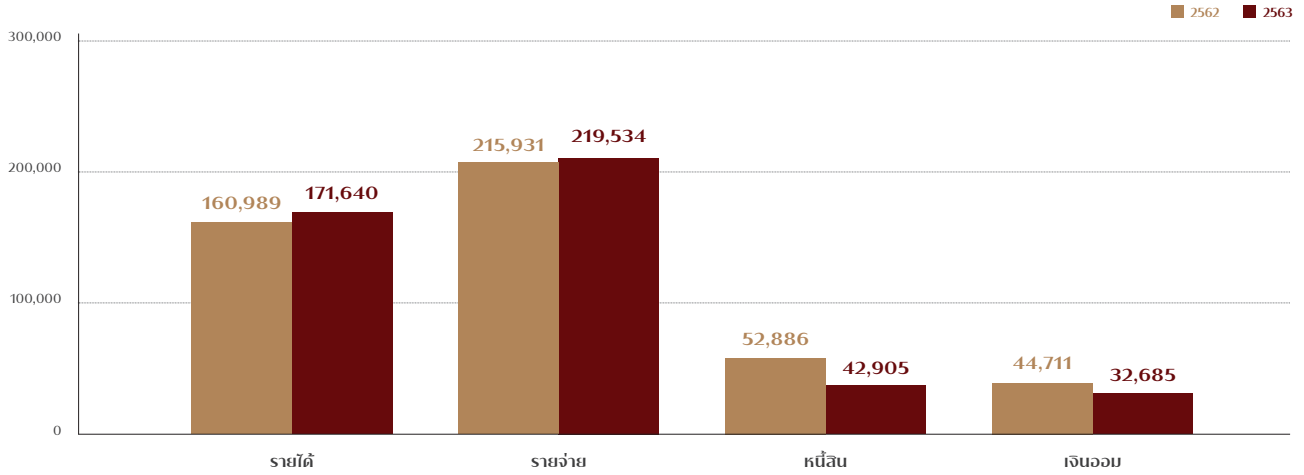
📊 **สิ่งแวดล้อม:** การใช้ประโยชน์พื้นที่โครงการ

โครงการร้อยใจรักย์

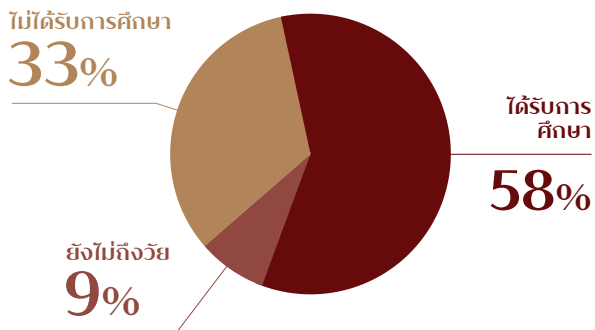

เศรษฐกิจ: เปรียบเทียบรายได้ รายจ่ายหนี้สิน และเงินออม ต่อครัวเรือน (บาท/ครัวเรือน/ปี)

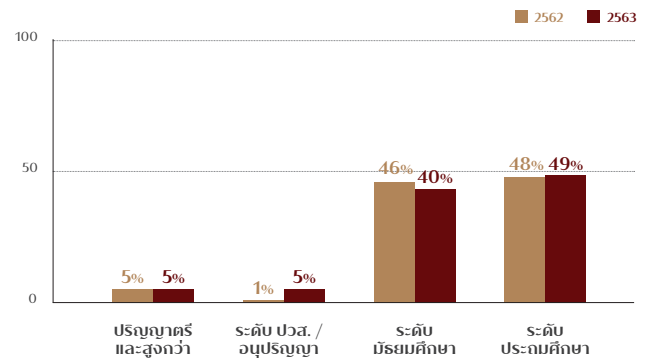

สังคม: โอกาสทางการศึกษาของคนในชุมชน

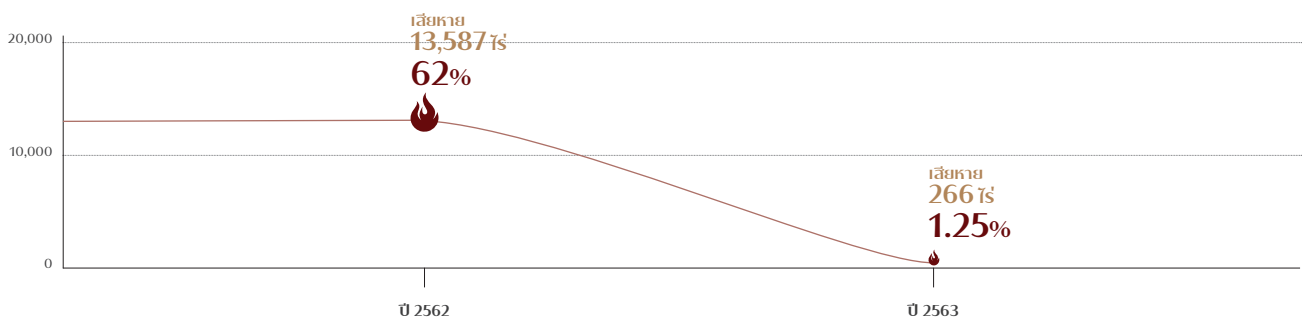
โอกาสทางการศึกษา

ระดับการศึกษา

เปรียบเทียบการเกิดไฟฟ้า

โครงการพัฒนาทางเลือก เพื่อชีวิตความเป็นอยู่ที่ยั่งยืนไทย-เมียนมา

ข้อมูลพื้นฐาน

ระยะเวลาดำเนินโครงการ 2561-2569 เป็นโครงการขยายผลจากพื้นที่เดิม คือ จังหวัดท่าขี้เหล็กและจังหวัดเมืองสาบ ที่ดำเนินงานในปี 2555-2560

พื้นที่โครงการ

1. พื้นที่หนองตะยา (รัฐฉานใต้) 341,964 ไร่ ประกอบด้วย 4 กลุ่มบ้าน ครอบคลุม 99 หมู่บ้าน
2. พื้นที่จังหวัดท่าขี้เหล็ก (รัฐฉานตะวันออก) 106,810 ไร่ ประกอบด้วย 3 กลุ่มบ้าน ครอบคลุม 30 หมู่บ้าน

ผู้รับประโยชน์

1. พื้นที่หนองตะยา 5,764 ครัวเรือน 26,953 คน
2. พื้นที่จังหวัดท่าขี้เหล็ก 1,445 ครัวเรือน 7,462 คน

ความเป็นมา

โครงการมีวัตถุประสงค์เพื่อลดปัญหาเสียดังกล่าวในส่วนของการปลูกฝิ่น รวมถึงการค้าและลำเลียงยาเสพติดในพื้นที่เป้าหมาย ด้วยการสร้างทางเลือกในการประกอบอาชีพสุจริตต่างๆ ที่มีรายได้มั่นคงเพียงพอให้ชุมชน ลดปัญหาความยากจน ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างความมั่นคงตามแนวชายแดนไทย-เมียนมาได้อีกด้วย นอกจากนี้ ยังมุ่งเป้าในการเป็นต้นแบบการพัฒนาเชิงพื้นที่อย่างมีบูรณาการและรอบด้าน เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนที่รัฐบาลเมียนมาสามารถขยายผลไปยังพื้นที่อื่นๆ ของประเทศได้ต่อไป มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ดำเนินงานใน 2 พื้นที่หลักตามที่รัฐบาลเมียนมาร้องขอ ได้แก่ พื้นที่หนองตะยา อำเภอพินเลา รัฐฉานใต้ และพื้นที่ทางตอนเหนือของจังหวัดท่าขี้เหล็ก รัฐฉานตะวันออก

การดำเนินงานในปี 2563

ตลอดปีงบประมาณ 2563 มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ มุ่งเน้นขยายผล และต่อยอดกิจกรรมพัฒนาจากโครงสร้างสาธารณูปโภคพื้นฐานที่โครงการได้สนับสนุนและดำเนินการแล้วเสร็จในปีงบประมาณที่ผ่านมา ควบคู่ไปกับการพัฒนาศักยภาพของคนในชุมชนอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม ด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ตั้งแต่เดือนมีนาคม 2563 เป็นต้นมา ซึ่งนำไปสู่การปิดพรมแดนระหว่างประเทศไทยและประเทศเมียนมา ส่งผลให้เจ้าหน้าที่มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ไม่สามารถเดินทางเข้าพื้นที่โครงการฯ ได้ จึงได้ปรับรูปแบบการดำเนินกิจกรรม โดยมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นชาวเมียนมาเป็นผู้ประสานงานหลัก และมีผู้เชี่ยวชาญของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ให้คำปรึกษาผ่านการสื่อสารในรูปแบบออนไลน์ เพื่อให้สามารถดำเนินกิจกรรมได้ตามแผนงานที่กำหนดดังนี้

1. พื้นที่หนองตะยา อำเภอพินเลา รัฐฉานใต้

- พัฒนาระบบน้ำเพื่อแก้ไขปัญหาการเข้าถึงน้ำอุปโภคบริโภค โดยโครงการฯ สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์และองค์ความรู้ ส่วนชาวบ้านเป็นผู้ลงมือดำเนินการเอง ประกอบด้วย ฝ่ายอุปโภคบริโภค 3 ตัว ถึงกักเก็บน้ำ 5 ถึง ความจุรวม 100 ลูกบาศก์เมตร ระบบท่อส่งน้ำความยาวรวม 31,200 เมตร มีผู้รับประโยชน์ทั้งสิ้น 3,555 คน รวมทั้งสนับสนุนการจัดตั้งกองทุนและวางกฎระเบียบในการบริหารจัดการระบบน้ำโดยชุมชน เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการใช้และรักษาทรัพยากร

ปัญหาตั้งต้น

การปลูกพืชเสียดและ
เป็นเส้นทางลำเลียงและ
ค้าขายเสียด

ขาดองค์ความรู้ในการ
บริหารจัดการน้ำ
อย่างมีประสิทธิภาพ

ขาดแคลนยา
และวัคซีนป้องกัน
โรคในปศุสัตว์

ขาดองค์ความรู้ด้าน
การเกษตร การแปรรูปเพิ่มมูลค่า
และตลาดรองรับผลผลิต

- ร่วมกับบริษัทเจริญโภคภัณฑ์โปรดิ๊วส จำกัด (CPP) ติดตามการเก็บเกี่ยวผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกรที่ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต ในปีงบประมาณ 2562 จำนวน 206 คน พบว่าผลผลิตเฉลี่ยอยู่ที่ 609 กิโลกรัม/ไร่ สร้างกำไรให้เกษตรกรเฉลี่ยไร่ละ 1,649 บาท/ปี เพิ่มขึ้นร้อยละ 39.7 รวมทั้งส่งมอบปัจจัยการผลิตให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปีงบประมาณ 2563 จำนวน 442 คน พื้นที่รวม 3,962.5 ไร่ ใน 14 หมู่บ้าน ทั้งนี้มีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการเพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ 2562 ร้อยละ 111.5 คิดเป็นสัดส่วนพื้นที่ที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 159.4

- จัดอบรมพัฒนาศักยภาพเรื่องการตัดแต่งทรงพุ่มต้นชา และการคั่วชา ให้เกษตรกรจำนวน 357 คน รวมถึงสนับสนุนการก่อสร้างเตาคั่วชา และโรงแปรรูปชาประจำกลุ่มบ้านจำนวน 4 แห่ง เพื่อยกระดับมาตรฐานคุณภาพการผลิต และเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ชาของชุมชน รวมทั้งส่งเสริมการปลูกไม้ทำฟืน เพื่อป้องกันปัญหาการตัดไม้สำหรับใช้เป็นเชื้อเพลิงการแปรรูปชาในอนาคต

- ร่วมกับหน่วยงานปศุสัตว์อำเภอพินนา จัดอบรมพัฒนาการดูแลรักษาสุขภาพสัตว์แก่อาสาสมัครพัฒนาชุมชนจำนวน 32 คน เพื่อให้อาสาสมัครสามารถให้บริการด้านสัตวบาลแก่ชุมชนได้อย่างถูกต้องตามมาตรฐาน โดยได้บริการรักษาโรคในสัตว์เลี้ยงจำนวน 1,730 ตัว และให้บริการวัคซีนเพื่อป้องกันโรคติดต่อจำนวน 11,781 ตัว รวมทั้งแจกจ่ายพันธุ์หมูแม่พันธุ์จำนวน 23,330 ท่อนแก่ตัวแทนผู้รับประโยชน์กองทุนกระบือ และ อสพ. เพื่อใช้เป็นแหล่งอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการสูงสำหรับการเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่

- สืบค้นข้อมูลพื้นฐานสภาพเศรษฐกิจและสังคมประชากร ประจำปี 2563 จำนวน 545 ครัวเรือนใน 99 หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 9.5 ของครัวเรือนทั้งหมดในพื้นที่โครงการฯ โดยใช้วิธีสุ่มอย่างง่ายตามสัดส่วนครัวเรือนในแต่ละกลุ่มบ้าน ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ผลการสำรวจข้อมูลพบว่า ความยากจนยังคงเป็นปัญหาสำคัญ ร้อยละ 86.1 มีระดับรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจนนานาชาติ (1.9 ดอลลาร์สหรัฐต่อคนต่อวัน หรือประมาณ 21,500 บาทต่อคนต่อปี) ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม รายได้เฉลี่ย 9,593 บาท/คน/ปี ร้อยละ 22.2 ยังคงมีภาระหนี้สิน เฉลี่ย 9,007 บาท ส่วนใหญ่เป็นการกู้ยืมเพื่อลงทุนทำการเกษตร การอุปโภคบริโภค และการศึกษาตามลำดับ พบครัวเรือนที่มีการออมเพียงร้อยละ 14 เฉลี่ย 7,173 บาท/ปี ในมิติด้านสังคม พบว่าครัวเรือนร้อยละ 12 ยังคงไม่มีไฟฟ้าใช้ และร้อยละ 2.6 ไม่มีส้วมในครัวเรือน น้ำฝนยังคงเป็นแหล่งน้ำหลักสำหรับการอุปโภคบริโภคและการเพาะปลูก ร้อยละ 12.8 มีน้ำไม่เพียงพอ

สำหรับการอุปโภคบริโภค และร้อยละ 18.2 มีน้ำไม่เพียงพอสำหรับการเกษตร ปัญหาที่ชุมชนต้องการได้รับความช่วยเหลือเร่งด่วนคือ การพัฒนาด้านการศึกษา การสาธารณสุข และการส่งเสริมความรู้ในการประกอบอาชีพด้านการปศุสัตว์และการเกษตร ตามลำดับ

2. พื้นที่ทางตอนเหนือทำข้าหลัก อำเภอทำข้าหลัก รัฐนาคะวันออก

- พัฒนาระบบน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคและเพื่อการเกษตร โดยสนับสนุนองค์ความรู้และวัสดุอุปกรณ์ให้ชาวบ้านลงมือดำเนินการเอง ประกอบด้วย ฝ่ายการเกษตรพร้อมลำเหมืองและประตูกันน้ำ 1 ระบบ ฝ่ายอุปโภคบริโภคขนาดเล็ก 3 ตัว ระบบท่อส่งน้ำ 6 ระบบ ความยาวรวม 18,600 เมตร และถังกักเก็บน้ำ 3 ถัง ความจุรวม 45 ลูกบาศก์เมตร มีผู้รับประโยชน์รวม 1,423 คน และพื้นที่เกษตรที่ได้รับประโยชน์ 130 ไร่ นอกจากนี้ มีการจัดตั้งกองทุนและวางกฎระเบียบในการบริหารจัดการระบบน้ำโดยชุมชน เพื่อใช้และรักษาทรัพยากรอย่างยั่งยืน

- สนับสนุนพ่อพันธุ์และแม่พันธุ์ไก่จำนวน 156 ตัวให้เกษตรกรสำหรับจัดตั้งฟาร์มตัวอย่างการเลี้ยงไก่ 10 แห่ง เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้และขยายพันธุ์ต่อไปยังผู้รับประโยชน์รายอื่นในชุมชนต่อไป การสำรวจข้อมูล ณ เดือนกันยายน 2563 พบว่า มีไก่ในกองทุนจำนวนทั้งสิ้น 1,143 ตัว และสามารถสร้างรายได้จากการจำหน่ายให้ผู้รับประโยชน์จำนวนทั้งสิ้น 15,770 บาท (ไม่รวมรายได้แฝงจากการบริโภคในครัวเรือน)

- สนับสนุนกองทุนรักษาสัตว์เพิ่มเติม 3 กองทุน เพื่อให้อาสาสมัครสามารถให้บริการด้านสัตวบาลแก่ชุมชนได้ทั่วถึงมากขึ้น โดยได้บริการรักษาโรคในสัตว์เลี้ยงจำนวน 788 ตัว และให้บริการวัคซีนเพื่อป้องกันโรคติดต่อจำนวน จำนวน 6,240 ตัว

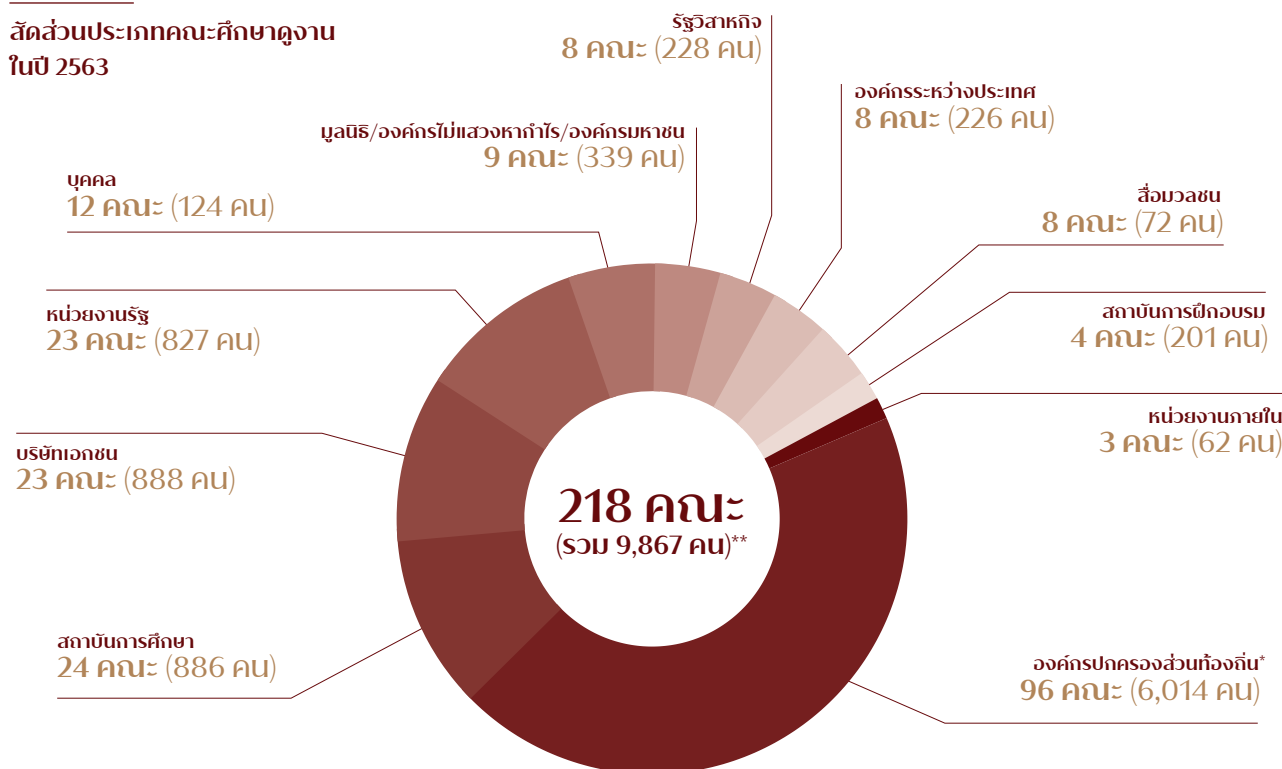
- การสำรวจข้อมูลรายกิจกรรมเพื่อติดตามผลการดำเนินงานพบว่า การพัฒนาระบบน้ำอุปโภคบริโภคสามารถช่วยลดจำนวนเดือนเฉลี่ยที่ขาดแคลนน้ำจาก 1.4 เดือน เหลือ 0.9 เดือนต่อปี น้อยกว่าพื้นที่นอกโครงการฯ 2 เท่า การสนับสนุนเครื่องกรองน้ำสำหรับการบริโภคช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายใน 80 ครัวเรือน จำนวนรวม 155,328 บาทต่อปี การพัฒนาระบบน้ำเพื่อการเกษตรช่วยเพิ่มผลผลิตในการเพาะปลูกข้าว ทำให้เกษตรกรในพื้นที่ที่รับน้ำมีรายได้จากการจำหน่ายข้าวรวมทั้งสิ้น 1,898,729 บาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าร้อยละ 35.7 เกษตรกรสามารถปลูกพืชในฤดูแล้งได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 26.7 โดยมีพื้นที่เพาะปลูกในฤดูแล้งเพิ่มขึ้น 9 เท่า อีกทั้งยังช่วยป้องกันน้ำท่วมแปลงเกษตรในฤดูน้ำหลากอีกด้วย

มหาวิทยาลัยที่มีชีวิต

ส่วนงานมหาวิทยาลัยที่มีชีวิตรับผิดชอบการจัดหลักสูตรอบรมและการศึกษาดูงานในพื้นที่โครงการพัฒนาของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ตลอดจนร่วมกับพันธมิตรจัดหลักสูตรนอกพื้นที่ เพื่อเผยแพร่การพัฒนาตามตำราแม่ฟ้าหลวงในวงกว้าง ในปี 2563 ได้ดำเนินการจัดอบรมรวมทั้งสิ้น 218 คณะ รวม 9,867 คน จำแนกเป็นคณะในประเทศ 187 คณะ และคณะจากต่างประเทศ 31 คณะ มีรายละเอียดดังนี้

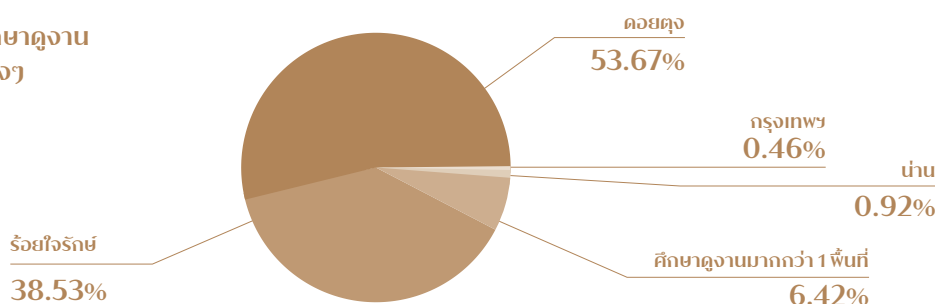
แผนภาพที่ 1

สัดส่วนประเภทคณะศึกษาดูงาน
ในปี 2563

แผนภาพที่ 2

สัดส่วนการรับรองคณะศึกษาดูงาน
ในพื้นที่โครงการพัฒนาต่างๆ
ตลอดปี 2563

นอกจากนี้ ในปี 2563 มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้ลงนามหนังสือบันทึกความเข้าใจ (MOU) 2 ฉบับ ร่วมกับคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และสถาบันบัณฑิตบริหารธุรกิจศศินทร์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อยกระดับการเผยแพร่องค์ความรู้ด้านการพัฒนาผ่านความร่วมมือกับสถาบันการศึกษา

*เป็นคณะอบรมหลักสูตร "การเขียนผู้ประกอบการประยุกต์ใช้แนวพระราชดำริ หลักสูตรที่ 1" จำนวน 76 คณะ 4,403 คน และเป็นคณะอบรม "หลักสูตรการฝึกปฏิบัติงานจริงด้านการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หลักสูตรที่ 2" จำนวน 11 คณะ 1,070 คน

**เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ส่งผลให้จำนวนคณะผู้เยี่ยมชมและศึกษาดูงานลดลงจากปีที่ผ่านมา จึงได้ปรับรูปแบบเป็นการบรรยายออนไลน์แทนการศึกษาดูงานในพื้นที่

1. H.E. Allan McKinnon เอกอัครราชทูตออสเตรเลียประจำประเทศไทยและคณะเยี่ยมชมโครงการพัฒนาออยตุงฯ และติดตามโครงการที่รัฐบาลออสเตรเลียให้การสนับสนุนด้านการเฝ้าระวังภัยพิบัติดินสไลด์เมื่อวันที่ 8 ตุลาคม 2562

2. คณะทูตต่างประเทศ ผู้แทนกงสุลและองค์การระหว่างประเทศประจำประเทศไทยพร้อมคู่สมรสจาก 34 ประเทศ และ 1 องค์การระหว่างประเทศ พร้อมทั้งผู้บริหารระดับสูงของกระทรวงการต่างประเทศ เยี่ยมชมโครงการพัฒนาออยตุงฯ และอุทยานศิลปะวัฒนธรรมแม่ฟ้าหลวง เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2563

3. คณะผู้บริหารและเจ้าหน้าที่จากการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) ศึกษางานด้านการพัฒนาอย่างยั่งยืนและการบริหารจัดการโครงการอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี 2559 - ปัจจุบัน

4. H.E. Mrs. Suchitra Durai เอกอัครราชทูตอินเดียประจำประเทศไทย พร้อมด้วยคู่สมรสและผู้ติดตามเยี่ยมชมโครงการพัฒนาออยตุงฯ เมื่อวันที่ 3 มกราคม 2563

5. คณะครูและนักศึกษาจาก Sustainability Management School ศึกษางานการทำธุรกิจอย่างยั่งยืน เน้นการเรียนรู้งานหัตถกรรมสิ่งทอที่โครงการพัฒนาออยตุงฯ ระหว่างวันที่ 19 - 22 พฤศจิกายน 2562

6. เครือข่ายคณะนักธุรกิจรุ่นใหม่ที่เห็นความสำคัญของการทำธุรกิจอย่างยั่งยืนศึกษางานโครงการพัฒนาออยตุงฯ และโครงการพัฒนาการศึกษาและพัฒนาการปลูกขาน้ำมันและพืชน้ำมันอื่นๆ ระหว่างวันที่ 9-14 มกราคม 2563

7. คณะผู้บริหารจากสถาบันบัณฑิตบริหารธุรกิจศศินทร์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เข้าร่วมประชุมกับผู้บริหารมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ เพื่อหารือแนวทางการทำงานร่วมกัน

ค่ายเด็กไผ่ดี โครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนในเมือง

ส่วนงานมหาวิทยาลัยที่มีชีวิตนอกจากจะจัดหลักสูตรอบรมเผยแพร่การพัฒนาตามตำราแม่ฟ้าหลวงผ่านคณะศึกษาดูงานแล้ว ยังสกัดองค์ความรู้และถอดบทเรียนจากแนวพระราชดำริและพระราชจริยวัตรของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีนำมาพัฒนาเป็นหลักสูตรสำหรับเด็กและเยาวชนที่สอดแทรกศาสตร์และศิลป์ มุ่งเน้นการปรับตัวอยู่ร่วมกับธรรมชาติอันเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต ผ่านการจัดค่ายเด็กไผ่ดี และกิจกรรมสร้างสรรค์ในรูปแบบต่างๆ ดังนี้

โครงการพัฒนาออยตุงฯ ร่วมกับมูลนิธิกระต่ายในดวงจันทร์ จัดกิจกรรม “ค่ายเด็กไผ่ดี” ปลุกฝังกระบวนการเรียนรู้ “สร้างความรัก จากความรู้ อยู่กับความงาม” ณ โครงการพัฒนาออยตุงฯ จังหวัดเชียงราย เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนในเมืองใหญ่ร่วมสัมผัส “ศาสตร์และศิลป์” ในโลกของธรรมชาติ เพื่อสร้างเมล็ดพันธุ์ที่ดีในใจและลดช่องว่างทางสังคมในอนาคต โดยจัดค่ายเด็กไผ่ดีทั้งหมด 2 ค่าย มีผู้เข้าร่วมทั้งหมด 56 คน

นอกจากนั้น มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ยังจัดกิจกรรม WORKSHOP ณ สำนักงานกรุงเทพฯ และผ่านช่องทางออนไลน์ เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนในเมืองที่มีความสนใจเรื่องธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และการเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติจริงได้ทดลองทำกิจกรรมสร้างสรรค์ที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติ รวมทั้งสิ้น 4 ครั้ง มีผู้เข้าร่วมทั้งหมด 33 คน ตลอดจนจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับครอบครัวที่สนใจประเด็นการอยู่ร่วมกับธรรมชาติเพื่อเรียนรู้ผ่านการลงมือทำและสานสัมพันธ์ในครอบครัวเป็นเวลา 3 วัน 2 คืน มีผู้เข้าร่วมทั้งสิ้น 19 คน อีกทั้งยังร่วมกับโรงเรียนดุริยสิกษาลัยจัดกิจกรรม Art for Life มีเด็กและเยาวชนเข้าร่วมทั้งสิ้น 34 คน

การผลักดันเชิงนโยบาย
และการเข้าร่วมประชุมสำคัญอื่นๆ
ในระดับนานาชาติ

การประชุมนานาชาติด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ มีประสบการณ์การดำเนินโครงการพัฒนาทางเลือกและการพัฒนาอย่างยั่งยืนมาตลอด 30 ปี เป็นต้นแบบของการพัฒนาที่ยั่งยืนซึ่งสามารถนำไปปรับใช้ได้ตามบริบทของพื้นที่ต่างๆ จนประสบความสำเร็จเป็นที่ประจักษ์ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ จึงร่วมกับรัฐบาลไทยและภาคีการพัฒนาในระดับนานาชาติ เผยแพร่หลักการพัฒนาของไทยผ่านเวทีประชุมสำคัญระดับนานาชาติ เพื่อผลักดันให้การพัฒนาที่ยั่งยืนซึ่งเป็นนโยบายระดับโลกได้รับการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง มีรายละเอียดดังนี้

1. การประชุม Brandenburg Forum on Drugs and Development ครั้งที่ 5

รัฐบาลเยอรมนี โดยองค์การความร่วมมือระหว่างประเทศของเยอรมัน (GIZ) รัฐบาลเนเธอร์แลนด์ รัฐบาลนอร์เวย์ และหน่วยงานภาคประชาสังคม ได้แก่ International Drug Policy Consortium (IDPC) และ Transnational Institute (TNI) จัดการประชุม Brandenburg Forum on Drugs and Development ครั้งที่ 5 ณ เมืองแบรนเดนบวร์ก สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ระหว่างวันที่ 11 - 13 กุมภาพันธ์ 2563 การประชุมนี้จัดขึ้นเป็นประจำทุกปีเพื่อหารือทิศทางนโยบายยาเสพติดด้านการพัฒนาทางเลือก การใช้นโยบายด้านสาธารณสุข และการแก้ปัญหายาเสพติดโดยยึดหลักสิทธิมนุษยชน อีกทั้งยังเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับการประชุมคณะกรรมการยาเสพติดแห่งสหประชาชาติ (Commission on Narcotic Drugs - CND) สมัยที่ 63 ในปี 2563 การประชุมจัดขึ้นภายใต้หัวข้อ “การคาดการณ์ภาวะหลังการปรับแผนการดำเนินนโยบายยาเสพติดปี 2562: แนวโน้มและความท้าทายของนโยบายยาเสพติดโลก” โดยมีผู้เข้าร่วมจากภาครัฐ องค์กรระหว่างประเทศ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาทางเลือก ด้านสาธารณสุข และด้านหลักสิทธิมนุษยชน และองค์กรภาคประชาสังคมต่างๆ รวมทั้งสิ้น 49 ราย จาก 17 ประเทศ

ผู้แทนมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้รับเชิญให้เป็นวิทยากรกระบวนการกลุ่มในหัวข้อการพัฒนาทางเลือก โดยสรุปประเด็นที่ผู้เข้าร่วมเห็นว่าควรได้รับการส่งเสริมและดำเนินการให้เป็นรูปธรรมอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ การบริหารจัดการให้มีตลาดรองรับผลิตภัณฑ์จากโครงการพัฒนาทางเลือก การมีส่วนร่วมของภาคเอกชน การนำเสนอข้อมูลเปรียบเทียบรายได้ของเกษตรกรก่อนและหลังโครงการพัฒนาทางเลือก และทางเลือกสำหรับตลาดถูกกฎหมาย

นอกจากนี้ ที่ประชุมได้มีการระดมสมองและเลือกประเด็นที่ควรให้ความสำคัญ ได้แก่ การผลักดันให้เกิดความร่วมมือระหว่างองค์กรภายในสหประชาชาติ เช่น สนับสนุนการมีส่วนร่วมในเวทีการพัฒนากายใต้โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations Development Programme - UNDP) มากขึ้น สร้างความตระหนักและความเชื่อมโยงของการรักษาสันติภาพเข้ากับนโยบายยาเสพติด จัดการประชุมกลุ่มผู้เชี่ยวชาญย่อยสำหรับผู้ปลูกกัญชาและกัญชา เพื่อเสวนาเกี่ยวกับนโยบายการเปิดตลาดสำหรับพืชดังกล่าว สนับสนุนให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาทางเลือกตั้งแต่เริ่มต้น สนับสนุนการรวมกลุ่มของประเทศต่างๆ ในทวีปแอฟริกา เพื่อพัฒนานโยบายการพัฒนาทางเลือก การรวบรวมบทเรียนจากการพัฒนาทางเลือกเพื่อปรับใช้ในบริบทชุมชนเมือง และการเชื่อมโยงเนื้อหาระหว่างการประชุม CND กับการประชุมคณะกรรมการยาเสพติดแห่งสหประชาชาติว่าด้วยการป้องกันอาชญากรรมและความยุติธรรมทางอาญา (Commission on Crime Prevention and Criminal Justice-CCPCJ)

2. การประชุมคณะกรรมการยาเสพติดแห่งสหประชาชาติ สมัยที่ 63 (The 63rd Session of the Commission on Narcotic Drugs – CND)

คณะผู้แทนมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ร่วมกับคณะผู้แทนไทยเข้าร่วมการประชุม CND มาอย่างต่อเนื่อง เพื่อผลักดันแนวทางการพัฒนาทางเลือกที่ยั่งยืนของไทยในการแก้ปัญหายาเสพติดอย่างยั่งยืน การประชุม CND สมัยที่ 63 ณ กรุงเวียนนา สาธารณรัฐออสเตรีย จัดขึ้นระหว่างวันที่ 2 - 6 มีนาคม 2563 โดยคณะผู้แทนมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ มีบทบาท ดังนี้

- มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) และกระทรวงการต่างประเทศ ผลักดันข้อมติเรื่องการพัฒนาทางเลือก ซึ่งบรรจุสาระสำคัญจากการประชุมกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาทางเลือกที่จัดขึ้นเมื่อเดือนธันวาคม 2562 โดยเฉพาะประเด็นการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนและการเคารพกฎกติกาของชุมชน

- มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ เป็นเจ้าภาพร่วมกับรัฐบาลไทย รัฐบาลเยอรมนี รัฐบาลเปรู และ UNODC จัดการประชุมคู่ขนาน “ความท้าทายของบทบาทการพัฒนาในนโยบายยาเสพติด” โดยการประชุมคู่ขนานนี้มีผู้เข้าร่วมกว่า 80 คน เอกอัครราชทูต มรกต ศรีสวัสดิ์ ผู้แทนถาวรไทยประจำสหประชาชาติและองค์การระหว่างประเทศ ณ กรุงเวียนนา เป็นตัวแทนประเทศไทย และมีผู้แทนระดับสูงของเยอรมนีและเปรู รวมถึง UNODC ให้เกียรติเป็นองค์ปาฐก สาระสำคัญของการอภิปรายของผู้แทนไทยเน้นย้ำหลักการพัฒนาแบบองค์รวม ยึดคนเป็นศูนย์กลาง เน้นการมีส่วนร่วมของภาคเอกชน และการสร้างวัฒนธรรมการเคารพกติกาในชุมชน ตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ที่ปรับใช้หลักการพัฒนายั่งยืนกับบริบทการแก้ปัญหายาเสพติดทั้งการปลูกพืชเสพติดในชนบท และการค้ายาเสพติดในชุมชนเมือง ทั้งนี้ ผู้แทนประเทศไทยได้ยกตัวอย่างการดำเนินงานของโครงการร้อยใจรักษ์ จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้การดำเนินงานโดยกระทรวงยุติธรรม สำนักงาน ป.ป.ส. และมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ซึ่งได้นำหลักการพัฒนาข้างต้นมาดำเนินงานแก้ปัญหายาเสพติดอยู่ในปัจจุบัน

3. การประชุม ASEAN Conference on Crime Prevention and Criminal Justice (ACCPCJ) ครั้งที่ 2

สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (Thailand Institute of Justice - TIJ) จัดการประชุม ASEAN Conference on Crime Prevention and Criminal Justice (ACCPCJ) ครั้งที่ 2 ภายใต้หัวข้อ “การสนับสนุนวัฒนธรรมการป้องกันอาชญากรรมเพื่อความยุติธรรมที่เสมอภาค เท่าเทียม และสร้างสรรค์ในประชาคมอาเซียน” เพื่อส่งเสริมการเสวนาแลกเปลี่ยนแนวคิดเรื่องการป้องกันอาชญากรรมในระดับภูมิภาคโดยมุ่งประเด็นเรื่องการป้องกันอาชญากรรมทางไซเบอร์ (Cybercrime) เมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2563

ผู้แทนมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้รับเชิญเป็นองค์ปาฐกร่วมในหัวข้อ “โอกาสและความท้าทายของธุรกิจในยุค 4.0 กับอาชญากรรมทางไซเบอร์” โดยสาระสำคัญของการบรรยายกล่าวถึงประสบการณ์จากการดำเนินงานโครงการพัฒนาโดยมูลนิธิฯ และการนำวิธีการที่เหมาะสมกับสถานการณ์และบริบทสังคมมาใช้ร่วมกับกระบวนการยุติธรรมเพื่อแก้ปัญหาอาชญากรรมและยาเสพติด โดยยึดคนเป็นศูนย์กลางตามหลักการพัฒนาทางเลือกที่ยั่งยืนของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี มุ่งเน้นการ

พัฒนาและยกระดับคุณภาพชีวิตของชุมชน และสนับสนุนให้ชุมชนมีบทบาทในการสร้างกฎระเบียบร่วม โดยอาศัยหลักการปฏิบัติและรับผิดชอบร่วมกันเพื่อสร้างวัฒนธรรมการเคารพกติกา ผู้แทนมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ เน้นย้ำว่าหลักการพัฒนาโดยยึดคนเป็นศูนย์กลางสามารถปรับใช้ในบริบทของการป้องกันอาชญากรรมทางไซเบอร์ได้ โดยคนในชุมชน คือ ผู้ใช้เทคโนโลยี ดังนั้น การป้องกันสังคมจากอาชญากรรมทางไซเบอร์ที่ดีที่สุด คือ ต้องสร้างสำนึกที่ดีให้คนในชุมชน ควบคู่ไปกับการพัฒนาด้านเทคโนโลยีต่างๆ เพื่อป้องกันและแก้ปัญหาดังกล่าว

4. ความร่วมมือกับองค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศของเยอรมนี

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ และองค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศของเยอรมัน (GIZ) ร่วมเป็นหุ้นส่วนในโครงการความร่วมมือระหว่างประเทศด้านนโยบายยาเสพติดและการพัฒนา (Global Partnership on Drug Policies and Development - GPDPPD) เพื่อแลกเปลี่ยนแนวทางการดำเนินนโยบายการพัฒนาทางเลือกอย่างมีประสิทธิภาพแก่ประเทศที่มีปัญหาปลูกพืชเสพติดในระยะที่ 1 ตั้งแต่ปี 2559 อย่างไรก็ตาม จากสถานการณ์โรคโควิด-19 ส่งผลให้การเดินทางระหว่างประเทศมีข้อจำกัด จึงจำเป็นต้องเลื่อนกำหนดการจัดกิจกรรมการศึกษาดูงานด้านการพัฒนาทางเลือกของไทยแก่ประเทศเป้าหมาย และการให้คำปรึกษาในพื้นที่แก่ประเทศที่ต้องการดำเนินโครงการพัฒนาทางเลือกออกไป โดยมีการต่อระยะเวลาความร่วมมือไปจนถึงเดือนพฤษภาคม 2565

5. คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษขนาดเล็ก (PM 2.5) อย่างเป็นระบบ

หม่อมหลวงดิศปนัดดา ดิศกุล ในฐานะรองประธานคณะกรรมการของคณะกรรมการวิสามัญ พิจารณาศึกษาแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษขนาดเล็ก (PM 2.5) อย่างเป็นระบบ ในสภาผู้แทนราษฎรชุดที่ 25 และประธานคณะอนุกรรมการจัดทำรายงานผลการศึกษาศึกษาของคณะกรรมการวิสามัญ เข้าร่วมประชุมเพื่อรับฟัง ทาหรือแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษขนาดเล็ก (PM 2.5) ระหว่างวันที่ 29 มกราคม ถึง 13 สิงหาคม พ.ศ. 2563 โดยปัญหาดังกล่าวนั้นเป็นปัญหาสำคัญระดับชาติที่จำเป็นต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน เนื่องจากส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน ระบบเศรษฐกิจ และทรัพยากรธรรมชาติของทั้งประเทศ

หม่อมหลวงดิศปนัดดา ร่วมกับคณะกรรมการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจากทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมมีความเห็นว่าการแก้ไขปัญหามลพิษขนาดเล็กคือการแก้ไขที่ต้นกำเนิดของฝุ่นละออง (การขนส่งคมนาคม ภาคอุตสาหกรรม การเผาในที่โล่ง ไฟป่า และหมอกควันข้ามแดน) รวมถึงการสะท้อนความสำคัญและต้นทุนทางสิ่งแวดล้อมที่แท้จริงในระดับประเทศ ซึ่งถือเป็นเป้าหมายที่สำคัญในการแก้ไขปัญหามลพิษขนาดเล็กอย่างยั่งยืน

—

เหตุการณ์สำคัญและกิจกรรมต่างๆ

—

♦ **สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี** ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจในพื้นที่การดำเนินงานของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ จังหวัดเชียงราย เมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2563 โดยเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมชมและติดตามผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาทางเลือกที่ยั่งยืนของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ในด้านต่างๆ ณ พื้นที่โครงการพัฒนาถอยตุงฯ และพื้นที่ข้างเคียง โดยมีหม่อมราชวงศ์คัตติศักดิ์ อัครสกุล ประธานคณะกรรมการ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ และคณะทำงานเฝ้าฯ รับเสด็จ การนี้ยังได้เสด็จฯ ไปทรงเยี่ยมและทอดพระเนตรสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของราษฎรในอำเภอแม่ฟ้าหลวง และทรงเป็นประธานการประชุมคณะกรรมการมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ครั้งที่ 1/2563 เพื่อทรงติดตามความก้าวหน้าของงานพัฒนาทางเลือกที่ยั่งยืน และแผนการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ 2563 อีกด้วย

♦ **สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าพัชรกิติยาภา นเรนทิราเทพยวดี กรมหลวงราชสาริณีสิริพัชร มหาวัชรราชธิดา** ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจในพื้นที่โครงการร้อยใจรักฯ ตำบลท่าตอน อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงใหม่ อันเป็นโครงการฯ ที่ทรงสนพระทัยและติดตามการดำเนินงานอย่างใกล้ชิดมาโดยตลอดตั้งแต่ปี 2561 โดยในวันที่ 26 ธันวาคม 2562 ได้เสด็จฯ มาทรงเยี่ยมชมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านห้วยส้าน ทรงมีพระปฏิสันถารกับเกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการเกษตรร่วมกับโครงการฯ และเสด็จเยี่ยมชมภาคหลวงร้อยใจรักฯ ทั้งยังทรงติดตามผลการดำเนินงานของสถานีบริการสาธารณสุขชุมชนบ้านเมืองงาม และทรงรับฟังบรรยายสถานการณ์ยาเสพติดบริเวณชายแดนไทย-เมียนมา ณ ฐานปฏิบัติการทหารพรานบ้านสันตันตุ้ญอีกด้วย

"คิดถึง...สมเด็จพระย่า" ครั้งที่ 22 "มือที่สร้าง งานที่สรรค์"

เนื่องในโอกาสวันคล้ายวันพระราชสมภพสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี 21 ตุลาคม 2562 มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ร่วมกับบริษัท สยามพิวรรธน์ จำกัด และบริษัท ไทยเบฟเวอเรจ จำกัด (มหาชน) จัดงาน "คิดถึง...สมเด็จพระย่า" ครั้งที่ 22 ภายใต้แนวคิด "มือที่สร้าง งานที่สรรค์" สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินมาทรงเป็นประธานเปิดงาน ในวันเสาร์ที่ 26 ตุลาคม 2562 ณ โลฟส์ไต้ล ฮอลล์ ชั้น 2 ศูนย์การค้าสยามพารากอน ระหว่างวันที่ 18-27 ตุลาคม 2562 เปิดให้ประชาชนเข้าชมโดยไม่มีค่าใช้จ่าย

สืบสานพระราชดำริสมเด็จพระเจ้า พลิกฟื้นคืนป่าธรรมชาติดั้งเดิม

ในวาระ 25 ปี วันคล้ายวันสวรรคตสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี 18 กรกฎาคม 2563 มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ร่วมกับหน่วยงานรัฐ และชุมชนชาวดอยตุง จัดกิจกรรมฟื้นฟูและปรับสภาพป่าในพื้นที่ 605 ไร่ ซึ่งเสียหายจากเหตุไฟป่า ระดมกล้าไม้พันธุ์พื้นถิ่นปลูกลงในป่าเพื่อสร้างความหลากหลายให้ระบบนิเวศบริเวณพื้นที่ป่าบ้านป่าซางนาเงิน อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

Circular Biz: Towards a Low Carbon and Sustainable Future

องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน) และมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ร่วมกับ THE STANDARD จัดงาน Circular Biz: Towards a Low Carbon and Sustainable เมื่อวันที่ 12 กันยายน 2563 รวมวิทยากรและผู้เชี่ยวชาญด้านการดำเนินธุรกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม 16 คน ร่วมวงเสวนาแบบ Virtual Conference พูดคุยแลกเปลี่ยนเพื่อเป็นแรงขับเคลื่อนสังคมในการทำธุรกิจไปพร้อมการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ ลดการเกิดก๊าซเรือนกระจก และเกิดการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่เติบโตอย่างยั่งยืนไว้ให้คนรุ่นหลัง โดยหม่อมหลวงดิศปนัดดา ดิศกุล ประธานเจ้าหน้าที่บริหารมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ร่วมเป็นหนึ่งในวิทยากร

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ รับประกาศนียบัตร ร่วมเป็นส่วนหนึ่งที่ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกให้ประเทศ

ดร. ธนพงศ์ ดวงมณี ผู้อำนวยการด้านนโยบายสิ่งแวดล้อม เป็นตัวแทนมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ รับประกาศนียบัตรในนามหน่วยงานที่มีส่วนร่วมในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (Greenhouse Gas) ในภาพรวมของประเทศ จากกิจกรรมคาร์บอนฟุตพริ้นท์ขององค์กรประจำปี 2561 และกิจกรรมชดเชยคาร์บอนเครดิตเป็นศูนย์ในงานเปิดร้านกาแฟดอยตุง สาขาราชพฤกษ์แลนด์ ยูเอเอ็น ประเทศไทย และในงานสัปดาห์แห่งดอยตุง จากกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และองค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน)

งบแสดงฐานะการเงิน

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่
30 กันยายน

หมายเหตุ 2563 2562
(บาท)

สินทรัพย์

สินทรัพย์หมุนเวียน

เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	4	57,229,014	109,176,850
เงินสดและเงินฝากธนาคารสำหรับโครงการพิเศษ	4	-	11,783
เงินลงทุนชั่วคราว	5	1,530,157	1,508,974
เงินลงทุนในหลักทรัพย์ระยะสั้น	6	1,382,049,977	1,434,309,346
ลูกหนี้การค้า	7	43,171,722	43,105,705
สินค้าคงเหลือ	8	214,373,264	202,848,463
ดอกเบี้ยค้างรับ		9,998,675	6,947,875
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	9	15,296,067	41,664,129
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน		1,723,648,876	1,839,573,125

สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน

เงินลงทุนในบริษัทย่อย	10	16,532,000	13,750,000
เงินลงทุนในระยะยาวอื่น		-	-
ที่ดินอาคารและอุปกรณ์	11	277,768,143	287,233,179
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	12	5,755,029	7,517,647
สิทธิการเช่า		-	-
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น	13	12,334,643	13,986,653
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		312,389,815	322,487,479

รวมสินทรัพย์

2,036,038,691 2,162,060,604

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

งบแสดงฐานะการเงิน

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่
30 กันยายน

หมายเหตุ

2563

2562

(บาท)

หนี้สินและทุนสะสม

หนี้สินหมุนเวียน

เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น

42,305,322

38,629,646

รายได้รับล่วงหน้า

5,224,419

5,666,765

ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย

14

18,152,022

33,446,160

หนี้สินหมุนเวียนอื่น

15

10,780,954

8,701,947

รวมหนี้สินหมุนเวียน

76,462,717

86,444,518

รวมหนี้สินทั้งสิ้น

76,462,717

86,444,518

เงินสนับสนุนโครงการพิเศษ

16

188,922,278

152,378,080

ทุนสะสม

ทุนสะสม

17

1,585,350,105

1,737,934,415

ทุนสำรองเงินทุนสนับสนุนโครงการ

17

185,303,591

185,303,591

กำไรที่ยังไม่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงมูลค่า
ของเงินลงทุน

10

-

-

รวมทุนสะสม

1,770,653,696

1,923,238,006

รวมหนี้สินและทุนสะสม

2,036,038,691

2,162,060,604

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

งบแสดงฐานะการเงิน

	สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน	
หมายเหตุ	2563	2562
	(บาท)	

งบรายได้และค่าใช้จ่าย

รายได้

รายได้จากการขายและการให้บริการ		453,524,201	524,897,928
เงินอุดหนุน		332,273,902	349,205,054
รายได้จากการลงทุน	17	36,125,684	46,398,237
เงินชดเชยจากประกันภัย		1,005,727	69,535
รายได้อื่น		24,980,818	38,960,212
รวมรายได้		847,910,332	959,530,966

ค่าใช้จ่าย

ต้นทุนขายและต้นทุนการให้บริการ	8	224,888,982	220,272,247
ค่าใช้จ่ายในการขายและบริการ	18	165,668,736	170,306,846
ค่าใช้จ่ายในการบริหาร	19	527,010,648	552,217,553
ขาดทุนจากการเปลี่ยนแปลงมูลค่าเงินลงทุน		82,926,276	-
รวมค่าใช้จ่าย		1,000,494,642	942,796,646

รายได้มากกว่า (น้อยกว่า) ค่าใช้จ่าย

(152,584,310)	16,734,320
---------------	------------

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์
Mae Fah Luang Foundation under Royal Patronage

รายงานประจำปี 2563

รายงานประจำปี 2563 ฉบับนี้ครอบคลุมผลการดำเนินงานกิจกรรมต่างๆ
ระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม 2562 - 30 กันยายน 2563

ISBN 978-616-7681-60-3

สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537
พิมพ์ครั้งที่ 1: กันยายน 2564 จำนวน 500 เล่ม

สงวนลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2564 โดยมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์

จัดทำโดย: มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์
1875/1 ถนนพระราม 4 แขวงลุมพินี เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330
โทรศัพท์: 0-2252-7114
www.maefahluang.org

พิมพ์ที่: บริษัท เอส พี เค พับลิเคชั่น จำกัด
24 ซอยจุฬา 4 แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330
โทรศัพท์: 0-2878-8936
www.antoffice.com

รายงานฉบับนี้พิมพ์ด้วยกระดาษรีไซเคิล 100% และใช้หมึกธรรมชาติผลิตจากถั่วเหลือง (Soy Ink)

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์
Mae Fah Luang Foundation under Royal Patronage